

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Gazdasági tanulmányut Oroszországba.

Az 1899. év május és június havában a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége” hat hetes gazdasági tanulmányutat tervez rendezni Dél-Oroszországba.

A tanulmányut célja azon vidékek felkeresése és tanulmányozása, amelyek mezőgazdasági szempontból nemcsak érdekesek és tanulságosak, de amelyek versenyükkel az európai mezőgazdasági termelésre eddig is károsan hatottak. Különösen érdekesek azon intézmények és berendezések, amelyek a gabona értékesítés és kivitel érdekeit szolgálják.

A tanulmányut iránt az orosz mezőgazdasági körökben is igen élénk az érdeklődés s úgy a moszkvai, mint a szent-pétervári császári gazdasági egyesületek a rendezés munkálataiban közreműködésüket készséggel felajánlották.

A tanulmányut költségei teljes ellátással együtt maximálisan 600 forinttal előirányoztatnak.

A tanulmányut csak akkor fog megtartatni, illetve a rendezési munkálatok csak akkor fognak megindítatni, ha előzőleg legalább 20 résztvevő jelentkezik. A résztvevők maximális száma 40, miután egy nagyobb társaság együtt tartása és rendes ellátása idegen és ismeretlen viszonyok között nehézségekbe ütközik.

Az érdeklődők részvételüket bejelenthetik az OMGE. titkári hivatalánál.

Ez előzetes bejelentés nem kötelező csak tájékoztató. Ha a kellő számú jelentkezés beérkezett, úgy az illetők egy-

tekezetre fognak egybehivatni s csak kedvező határozata után fog a részvételi díj bizonyos százaléka bekéretni s az előkészületek megindítatni.

Szőlőmívelési és borászati bizottság ülése.

(1898. március hó 26-án.)

Jelen voltak: gróf *Desseffy* Aurél, az OMGE. elnöke, *Bujanovics* Sándor az OMGE. alelnöke, *Bálintffy* Pál, *Donogány* Gergely, dr. *Drucker* Jenő, *Engelbrecht* Károly, dr. *Hankiss* János, *Hegedüs* Károly Ármin, *Kövessy* Ferencz, *Mike* Sándor, *Propper* Samu, *Renner* Gusztáv, dr. *Rodiczky* Jenő, *Révész* István, *Stankovits* M., *Vadászffy* Jenő tagok, *Forster* Géza igazgató és *Rubinek* Gyula ügyvezető-titkár, mint előadó.

A bizottság ezen ülésére elnökül *Bujanovics* Sándort kéri fel.

Elnök felkéri *Szilágyi* Jánost, a pécsi vinczellériskola igazgatóját, hogy a mai ülés egyedi tárgyat képező s az ezzel kapcsolatos szőlőajtványok bemutatását megtartani szíveskedjék.

Szilágyi János kéri a bizottságot, hogy az általa bemutatandó szőlőajtványok megvizsgálása végett a bizottság egy szűkebb körű albizottságot küldjön ki.

Az albizottságba kiküldetnek *Engelbrecht* Károly, *Bálintffy* Pál és dr. *Drucker* Jenő.

Az albizottságnak a szőlőajtványokról szóló jelentését lapunk más részén közöljük.

Élet-halál harc.

Egy füzet fekszik előttem, mely a biztosítás terén az élet-halál harcznak regénybe illő szcénáit mutatja be. A biztosító intézetek egész raja vezeti e hadjáratot, melyet előbb csak a felraktározott milliók hivatásos őrvei vesznek fel, de később, csodálatos tervszerűséggel, belekevertetnek a közélet közömbös

tényezői is; mindezek „Jézus” kiáltással kergetnek egy veszedelmet maguk előtt, fellármázzák reá az egész ország figyelmét; befektetik, meggyalázzák, kigunyolják, aztán perbe szállnak vele; ördöggként mutatják be, röpiratokat, hazafias és vallásos dalokat csinálnak ellene s azokat százezerek közt terjesztik; a létközdelemnek minden fegyverét érvényesítik a titkos ellenség ellen.

S ki ez a titkos ellenség? Nem más, mint a kölcsönös biztosító szövetkezet. Nyolcz hatalmas, régi nagy intézet, 150 milliót meghaladó vagyonnal az egész országot behálózó érdekszálakkal, akkreditált ügynökök fegyelmezett hadseregével kartelbe állott s tervszerű hadjáratot indított meg egy gyermekkorát élő szövetkezet ellen s ez a hadjárat folyik már negyedik éve irgalmatlan kitartással és elkeseredéssel.

Ha sohasem érdekelt volna bennünket ennek a szövetkezetnek a sorsa, már ez a csatazaj elegendő volna ahhoz, hogy figyelmünk felébredjen.

Hiszzen a pénzvilág terén a létfenntartásnak s nyereszkesedésnek önző hadjárata egy pillanatra sem szünetel.

Ott a háttérben a milliók titkos rugói ennek a küzdelemnek, mely a századvégi világot saját céljai szerint mozgatja és sokszor egész nemzetek sorsát dönti el. E háborgó óceán örvényében naponkint tűnnek el áldozatok, de mi már megszoktuk azt s alig állunk meg egy pillanatra elmélkedni pusztulásuk fölött. A nagy, az erősebb félretolja utjából a kicsinyt s gyengébbet, vagy összetöri. Ezt megszoktuk s időnként sem futná, hogy nekrológokat írjunk az összetört vállalatokhoz.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám Váci-körút sarok.

ADRIANCE PLATT & Co. NEW-YORKI

világhírű gépgyárosok:

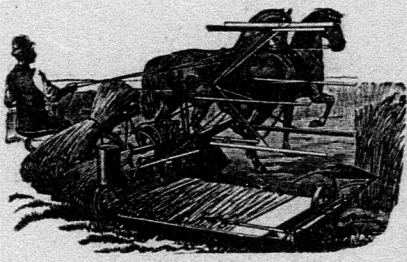
kizárólagos képviselősege

Fűkaszáló,

Marokrakó arató és

Kéveköti aratógépeire.

Kitűnő magyar bizonyítványok.

Több évi tapasztalat után bebizonyult, hogy a legtekélyesebb és tartósságánál fogva a legolcsóbb és legtekélyesebb permetezőgép a Vermorel-féle

„ECLAIR“

peronospora permetező, mely eddig minden versenynél az első díjat nyerte el.

Kizárólagos magyarországi képviselő.

Ár 20 forint csomagolással.

Aussigi Ia „Rézgálicz“ 25¹/₂ frt métermázsánként,
„Raffiaháncs“ 42 kr. métermázsája

➡ Késések elkerülése végett kérjük a megrendeléseket már most előjegyeztetni. ➡

Mai számunk 20 oldal.

Am ami most itt történik s amire az a füzet oktatott ki engemet, az már nem pusztán vetélkedése két érdekeltég ellenáramlatának; itt már nem pusztán arról van szó, hogy két ut keresztezésénél az erősebb félretolja a gyengébbet, s hagyja azt veszendő sorsára. Itt arról van szó, hogy azt a szövetkezetet agyon kell ütni, szét kell tiporni, megsemmisíteni, hogy még jó emléke se maradjon vissza. Az erőszaknak e kiméletlen taktikáját nem az a szerény alapon épült, csecsemő intézmény provokálta: ilyen hatalmas eszközökkel már csak **eszmék** ellen szótkak küzdeni.

Van-e hát olyan eszme a szövetkezésben, mely megszilárdult, hirhedtté vált intézményeket megfélemlíthet a biztosítás terén? Soha semmiről jobban meggyőződve nem voltam, minthogy igenis *van*. És pedig ez az eszme kincseket ér egy szegényországnak, megérdemli, hogy lelkesedjék iránta minden jó hazafi, mert ez az eszme nem jelent egyebet, minthogy egy rendkívül súlyos adó — a biztosítási adó — kezeléséből származó jövedelem, ami eddig a részvénytársulatok kasszájába milliókat ontott, maradjon vissza azoknak a biztosítóknak, akik ezen adó terheit viselik.

Számadatok tömkelegéből kevés ember kerül ki szilárd meggyőződéssel, mert tudjuk, hogy a számadatok tendenciózus csoportosítása még az avatottabb szemet is megtéveszti. De az a statisztikai adat tisztán és világosan áll, hogy a monarchiában a biztosító közönség 1893-ban elemi kár elleni biztosítási díjakban több mint 42 millió forintot fizetett, s az ez után származott nyereségből a részvényeseknek 3·3 millió forintot osztalékot fizettek, amely összeg majdnem egészében a külföldre vándorolt.

Több mint három millió forint évente, amelyből a díjbefizető gazdaközönség alig ha egy garast is lát viszont, és ezenfelül még egy jókora összeg, ami a biztosító intézetek tartaléktökéjét szaporítja; mindez évente rendszeresen elvonatik a mezőgazdaság produktív tökéjétől, sőt még nagyobb részt nemzeti tökének is megszűnik lenni. Ez a nagyjában odavezetett statisztikai vázlat minden gondolkodó embert arra a következtetésre vezet, hogy mily óriási előny volna az a nemzeti vagyonosodás szempontjából, ha azok a külföldre szivárgó milliók megmaradnának nekünk, s visszatérülnének azoknak, kiknek garasából összegyűltek.

Ez az az agyonütni való eszme, amely az országos magyar kölcsönös biztosító szövetkezet alapítóit áthatotta, midőn szövetkezeti alapon magukat a biztosítókat kívánták a nyereség osztalékosáivá tenni. Hogy pedig mennyire szívők meggyőződésévé vált ennek ez az eszmének reális és közhasznú volta, bizonyítja ezt az a — ma már mese számba menő áldozatkészség — hogy mindennemű előny kikötése nélkül már eddig 300,000 forintot kockáztattak alapítási költségekre, kizárólag a nagy

közgazdasági cél diadalra juttatása érdekében.

Az ügy iránt való odaadásnak s őszinte meggyőződésnek ez a ténye már egymagában olyan erkölcsi tartalmat önt az eszmébe, hogy ennek értékét a hazafias frázisok üres érczcsengésének értékével össze nem téveszthetem. Az ügyszeretet s áldozatkészség ily nagy arányú forrásából csak igaz ügy s becsületes cél táplálkozhatik.

Am itt nem pusztán egy elvről van szó, amelynek becsületes, üdvös, hazafias voltát komolyan senki sem vonhatja kétségbe. Azt vetik oda a szövetkezet ellen, hogy hihetetlenül alacsony díjtételeivel nem tarthatja fenn magát s egy általános elemi katasztrófa esetén végzetes kártérítési felelősség hárulhat vissza a biztosítottakra. Az állítás első pontjára nézve megnyugtatólag hathat az az adat, hogy daczára a rendkívül kedvezőtlen 1897-iki évnek, a szövetkezet 1894—1897-ig 1,019,754 forint díjbevéttel szemben 567,876 forint és jégkárt fizetett ki, tehát a kárány 4 évi átlaga nem egészen 60%, kevesebb, mint a részvénytársaságok kárányára, sőt tisztán a tüzkárányot tekintve, míg ez az 1894-ben a szövetkezetnél 45%-ot, addig a részvénytársulatoknál 69%-ot tett ki. Az állítás második felére nézve pedig méltán lehet utalni a góthai, krakkói s prágai biztosító szövetkezetek példájára, amelyek semmivel kezdték s ma oly hatalmasan megszilárdultak, hogy nemcsak a díjbevételek egy jelentékeny százalékát térítik vissza a biztosítottoknak, hanem emellett milliókra menő tartalékalapot is sikerült teremteniök.

Ezt megczáfolni nem lehet.

Azonban van még egy érv, amelyet sok esetben döntő súlyal sikerül mérlegbe vetniök. S ez az, hogy a magyar kölcsönös biztosító szövetkezet deficizettel dolgozik.

Igaz. A szövetkezet négy év óta veszteséggel zárja le számadásait s ennek oka talán az is, hogy rögtön kezdetben a kellelénél szélesebb alapon szervezkedett, mert bizott elvének diadalra juttatásában, remélte s joggal remélte, hogy a gazdaközönség már csak saját érdekében is, rokonszenvesen fogja fogadni s támogatja megerősödésében. De e részben meghiusult várakozástól eltekintve, kérjük, hogy vajjon az utolsó négy év kedvezőtlen eredményei nem vágta-e eret a részvénytársaságok tartalékalapjain is? És kérjük, nem menne-e az csodaszamba, ha egy ilyen új intézmény, mely a kezdet nehézségei között egyfelől közömbösséggel, másfelől rendszeres hadjáratával küzd egy jól szervezett tábornak: e súlyos körülmények között már a kezdet elején győzelmesen, megizmosodva emelkednék ki?

Aki az életképességnek ezt a bizonyítványát követelné meg, egy, már bölcsőjében agyonzaklatott intézménytől, az nem igazságos. Aki pedig e néhány évi üzleti veszteség hatása alatt keresz-

tet vetne a szövetkezet sorsára s a nyereszkesedésnek egy nagy sivatagán az önségely e nehezen feltámasztott eszméjének sirhalmot volna képes készíteni, az vagy kishitű, vagy nem tud különválasztani egy állandó érvényű törvényt az erőszak és mesterkélt pillanatnyi felülkerekedéseitől.

E pillanatnyi felülkerekedéseknek majdnem mindég szerep jutott akkor, mikor a társadalom valamely egyszerű igazságnak felfedezésére jutott. Mindég voltak, akik ezt az igazságot tulságos egyszerűségnél fogva képzelgésnek, vagy szélhámoságnak tanították és a reakciónak perczekre sikerült is diadalt ülnie, mert mindég akadtak emberek, akik hajlandók voltak bizalmatlankodni az iránt, ami természetesnek és egyszerűnek látszik.

Azonban a czélszerűség felé való igyekezet ösztöne vaskövetkezetességgel alkotja meg a helyes, az igaz törvényt s domborodjék ki ez csak a legkisebb arányú ötletben is, akár az erkölcsi, akár az anyagi élet terén, annak a haladás s boldogulás czélja felé utat kell törnie.

Utat fog törni a szövetkezeti eszme is, mert az önségelynek egy hatalmas gondolatát testesíti meg, melynek czélszerűségénél fogva az igazság erejével kell érvényre jutnia. És százszor megfojtják, eltapodják, eltemetik is, mégis felárad, megtöri a pillanatnyi ellentállásokat és diadalra jut.

Buday Barna.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

A XV. tenyészállatvásár.

II.

Rátérve egyébiránt az anyagra, amit bemutatattak, avval hamar lehet végezni.

A magyar csoportban igazán figyelemre méltó állat egyetlen egy sem volt. Volt azonban egy-két bika, amely *szükségből* elmehetett.

Pedig — amint észrevettem — az idén éppen ez a marha volt már az első pillanatokban keresett, talán éppen azért, mert csak 14 drb között lehetett válogatni. Telegrafált is egyik-másik tenyésztő haza, hogy hozzatok fel magyar bikákat. Tényleg elkésve érkezett is 3 drb, melyek közül az egyik a vasuti dining roomba akart betörni oly szilaj volt, s valami 15 embernek sikerült csak köteleknél fogva a kiállítás területére terelni.

Többször hangoztattam azt, hogy a magyar bikákat is czélszerű volna orrgyűrűvel ellátni, de úgy látszik tanácsom sehoggy se fog.

A nyugati marhák csoportjában az idén is a simmenthali dominált.

A versenyzők között tudtommal legjobbnak a Pick importőr egyik állatját találta a jury. Ez a másfél éves bika határozottan szép, de reám azt a benyomást tette, amit az üveg-házi növény tesz az emberre.

A tejfel színü, teljesen kesely bőrű állat a maga selyem finomságu szörzetével már messziről kiabálta, hogy ide nézzetek, ilyen simmenthali nem kell Magyarországnak általános tenyésztésre.

Igen gazdag, szép kollekczióval szerepelt a régi jó gróf Apponyi Géza-féle tenyészet, s 4 pompás fiatal bikát mutatott be Ordódy Pál. Egymásnak méltó, szép versenytársai voltak a

rsára s a
sivatagán az
ztott eszmé-
és készíteni,
tud külön-
yü törvényt
pillanatnyi

ekedéseknek
utott akkor,
y egyszerű
ott. Mindég
ot tulságos
ésnek, vagy
a reakció-
adalt ülnie,
berek, akik
ankodni az
egyszerűnek

ég felé való
ezetességgel
az törvényt
a legkisebb
erkölcsi, akár
a haladás
kell törnie.
ezeti eszme
gy hatalmas
elynek cél-
ság erejével
zázszor meg-
is, mégisfel-
ellentállaso-

ny Barna.

RTÉS.

roly.

vásár.

gra, amit be-
ezni.

án figyelemre
t. Volt azon-
el elmegetett,
m — az idén
ső pillanatok-
mert csak 14
Telegrafált is
hozatok fel-
e érkezett is
vasutis dining
volt, s valami
teknél fogva

ogy a magyar
tíval ellátni,
e fog.

ában az idén

amal legjobb-
ját találta a
rozottan szép,
mit az üveg-

y bőrű állat
zetével már
zetek, ilyen
szágnak álta-

val szerepelt
tenyészet, s
Ordóly Pál.
rsai voltak a

Döry Vilmos és a *Jeszenszky* bárónő állatai, s pl. *Wolf* testvérek „Pompás” nevű pompás bikája is méltó feltűnést keltett. Még csak *Biederman* lovag és *Lyka* ur mutattak be jó simmenthaliakait s aztán *József főherceg* ő fenségének alsuthi tenyészte, melyet azért hagytam utóljára, hogy felhozhassam, miszerint az itt volt 10 bika a Széll Kálmán urtól vásárolt „Nyalka” nevű apaállat ivadéka, s mint ilyenek, határozottan nagy rámban alkotott individuumok, amelyek mindkét hírneves tenyészetnek kétségtelenül dicsőségére válnak.

Az úgy hálára kell, hogy kötelezve érezze magát ő fensége iránt, aki évről-évre magas beleegyezést adja a részvételbe. Az kellene, hogy e magas példát folyton mások is kövessék.

Ő fenségének alsuthi borzderesmarhatenyészte is, nagyszámu szép inthali üszöt exponált. Hasonló fajta marhat állított ki gróf *Chorinszky*né, továbbá allgaut, schwizit és vintschgaut *Pick*, montafunit pedig *Ugron* Gábor.

A szegletes, de nagy tejpointokkal bíró 5 darab vintschgauti tehén azok részéről, kik e fajtának nagy horderejét a hazai tenyésztés szempontjából méltatni tudják, nagy figyelemben részesült s aki tudja, hogy *Ugron* ur a székely földön valami 70 darabból álló montafuni tenyészet felett rendelkezik, csak gratulálhat 3 szép eladó bikájához, melyek robosztus, edzett állatok.

A hazai tájfajták jelentékeny részét kereskedők összeválogatott, tagadhatlanul szép állatai tették ki, melyeket nemzeti szín szalagokkal díszesítve s lenyírva, megfésülve, meghizlalva exponáltak.

Ebben a csoportban az ismeretesebb tenyészetek közül még csak a *Jeszenszky* báróné és *Biederman* lovagé vettek részt szép állatokkal. Valóságosan szenzációt keltett az idén egy kis tenyésztő: *Neller* Ádám, aki 4 darab oly remek bonyhádi mutatott be, amely nagy tenyészetekben se mindennapi.

Még felhozom, hogy 3 darab régi berni fajta állat is részt vett a konkurrencziában.

A posztógyapjas juh csoportban a gróf *Hunyadi* és *Károlyi* nyájak s egynemely más jó hazai nyáj az idén nem vett részt. Gyönyörű példányokat egyedül *Károlyi* Imre gróf küldött Mágócsról s ezen nyáj állataival a jury ítélete szerint a szintén igen szép pusztasárosdi *Esterházy*-féle és a marczali *Széchenyi*-féle nyáj nem birt sikeresen megbirkózni, a mennyiben az egyetlen aranyérmet a mágócsi kiállítás kapta.

Szép elismerésben részesültek azonban a többi kiállítók is (*Döry* Vilmos, *Berthold* grófné) de talán nem veszi rossz néven a felső-leperdi nyáj intelligens tenyésztője, ha azon magánvéleményemnek adok kifejezést, hogy bemutatott elektoral-megrettiein egy kissé több és durvább a ráncz, hogy sem szó nélkül lehessen hagyni.

A szövetygapjas juh csoportban a hazai zala-szent-mihályi és csabacsüdi nyájak az idén is méltóknak mutatkoztak régi jó hírnevűkhöz és *Skublicsné* asszony tenyészetének a jury ezüst érmet adva, kétségtelenül méltányosan cselekedett.

Herberstein ismeretes strileki tenyészte az idén is híven megjelent s méltó feltűnést keltett és jó vásárra talált morva rambouillet-aival, melyek mellett a tolnai báró *Drasche*-féle küldemény is keményesen megállta a helyét.

Angol husjuhokkal feltűnést keltett ugyan csak *Herberstein* gróf 18 darab remek ox-fordshire-down kosát folyton nagy érdeklődéssel kísérte szakember és laikus egyaránt, a *Biederman* lovag hampshire-downjait pedig, a szentegáti tenyészet dicséretére legyen mondva, hasonlóképpen nagy elismerésben részesítette jury és publikum.

A sertések között, eltekintve a *Pick* által importált jó formájú polland-china-októl

a szakértők — hogy úgy mondjam — csak a *Kornstein* állataival szemben tudtak felmelegedni. A 30 darab szőke mangalicza kan — bár egy gondolattal laposabb, keszegebb törzsű, mint kívánatos volna — nem goromba, de erős esontozatu állat, a tulfinomodásnak semmi jelével, ami a mai vészes idők közepette már egymagában is nagy előny.

Egyébiránt igen helyesen — elismerésben részesítette a jury az összes sertéskiállítókat. Persze nem nagy megerőltetésbe került, mert mindössze csak 6-an voltak, összevissza valami 70 drb állattal.

Az itt esetelt képet tekintve, nem csak okunk van tehát az idej tenészzállatvását sikerültnek mondani, de ha félni nem lehetne, hogy esetleg még gyengébbek is következhetnek — részéről azt hangoztatnám, hogy bár csak ilyen sikerültet, de ha lehet, ennél sikerültebbet adjanak a közreható faktorok a jövő évben. S hogy adhassanak, gondoljanak az egész intézmény legezelszerűbbnek találandó reformjára.

Monostori Károly.

Hizlalás kukoriczamoslékon.

Jaskó G. ur a „*Köztelek*” 9-ik számában egy hizlaló receptet ad, amely — bár túl van tömve számításal — nézetem szerint meg nem állhat a praxisban.

19—20 hétre huzza a hizlalást s mégis a moslékból igen keveset ad és semmi darát, de igen is annyi szalastakarmányt, hogy azt 1000 kg. élősúly különösen az utolsó időszakban, el nem fogyaszthatja.

Kvalitást a husban semmiféle szénával szurrogátumokkal el nem érhetünk — minden elmélet sántit, hol az ökrhizlalást kvalitásra befejezni vélheti kukoriczadara nélkül.

Miért? Kérdeje meg a mézáros, vagy marhakereskedőt. Én a piaczezal nem vitakozom.

De vitakozom azon elmélettel, mely a jelenlegi gyártási módszernél 1000 kilogramm után kevesebb moslékot rendel mikor már az ökrök jól isznak 160 kgnál; éppen ezért s mert a szeszgyárosnak olcsóbb takarmánya nincs a mosléknál, adagoljon belőle az ember annyit, amennyit az állat egészségi kár nélkül elfogyaszt.

Később az állat kevesebbel is beéri, de már az sincs alul 140 kilogrammon a beállítási 1000 kg. sulynál azaz ugyanannyi számu marhánál.

Az utolsó időszakban 110—130 kilogrammnál alig emelkedik felül a fogyasztás, sőt, ha az akkori élősúlyra visszazámítjuk — a mit még meg nem próbáltam — megengedem, hogy 80—90 kilogrammon felül sem megy.

Ez a mit eddig irtam, de — és ha nélkül áll, mert nem lehet eset, hogy érdekünk legyen több marhával elfogyasztani moslékunkat, mint a mennyi azt pazarlás nélkül elfogyasztja, mert az esetben a nagyobb töke állatban és istállóban, meg gondozásban minden hasznot felemészti.

I. időszakban a fent említett moslékadag mellett — mivelhogy a jobbféle pelyvát és szalmát az állat jóízűen fogyasztja — teljesen attól függ, hogy viszonylik a széna ára a szalma árához, mert ha tulnyomólag utóbbit etetjük sincs egyéb hátrányunk, mint-hogy a hizlalás ez időszakát egy-két héttel megnyújtjuk.

II. időszakban a kombináció a szalma, széna (lóher), korpa és tengeridara ára körül forog s így komplikáltabbá válik. Olcsó tiszta széna mellett nem adok drága korpát, vagy darát, de ha meg azok olcsók s szénám drága, akkor a széna értékét a szalmaféleknel korpával, darával pótlom.

III. időszaknál szalmát etetni legfeljebb egy héten egyszer szabad, ezt is zabot, hogy jobb ízűen falják a szénát, darát pedig okvetellen etetni kell, hogy mennyit, azt a szaporulat a mérésnél és az az ár, a miért eladhatjuk, határozza meg. Két kilogrammnál kevesebb semmiesetre sem lehet, mert különben nem nyerik meg a hizók a bőr alá a fagygyut, s azt a bizonyos előkelő szint, amit 2—5 krral fizetnek drágábban kg.-ként.

En ennél szűkebb tanácsot senkinek sem adnék — addig, míg legalább egy pár hónapig nem tanulmányoztam volna gazdaságát valakinek, de aki ennyin el nem igazodik, az fogadjon etető mestert, mert ha azokat a részletes tanácsokat kellő értékre redukálni nem tudja, vagy viszonyaihoz alakítani, akkor haszonnal nem fog dolgozni.

A kisadag moslék és egy helyt annak fel- említése, hogy igen sok zsir van moslékjában, azon gondolatra hoz, hogy *Jaskó* ur olyan gyárral dolgozik, hol nincs az alszesz külön elvezetve s így benne a sok kukoriczaolaj, ami nem is volna baj, de benne van a sok kozmaolaj is. Ez esetben van egy csalhatatlan receptem. Vegyen egy olyan szerkezetet, melyen az alszesz a pöczegödörbe vezetetik.

Ugron Zoltán.

Czikkiró ur kevesli a moslékot, amit mi előirunk s nem akarja meglátni, hogy mi is mondjuk, miszerint 120 kilóg szokás számítani a 1000 kiló sulyra, s nem veszi észre, hogy mi éppen azért redukáltuk a mennyiséget, mert oly keverék-gabna moslékjáról van szó, amely zsirban és fehérjében, ezen legdrágább anyagokban oly gazdag, hogy abból takarmányszabvány szerinti összeállítást kihozni másképp, mint a többi eleségek felhasználásával és a moslék redukálásával — nem lehet. Ha kérdéstevő kimutatta volna, hogy a szóban forgó gyár azt a bizonyos készüléket használja, amit czikkiró ur említ, amely t. i. a tengeriolajat a kozmás olajokkal együtt a pöczegödörbe vezet, mi még akkor is számoltunk volna a moslék azon zsirtartalmával, melyet takarmányösszetéti táblázatok feltüntetnek, mivel ezekben legalább is valószínű tápláló értékkel, amott pedig teljesen ismeretlen értékkel van dolgunk, mely utóbbival tehát számolni lehetetlen.

Mi különben is úgy gondolkoztunk, hogy mitőlünk takarmányszabvány szerinti összeállítást kérnek, valósággal kész receptet, amely szerint a tovább hizlalást minden további kalkuláció nélkül is folytatni lehet s megvagyunk győződve, hogy kérdéstevő a czikkiró ur által felhozottakat frázisoknak fogja tartani, mert nem érti meg, hogy mit is akar hát tulajdonképpen a czikkiró ur. S megvalljuk, mi is jobban szeretjük volna, ha pusztán azt mondja vala, hogy a szóban forgó recept nem ér semmit, ime itt van a helyett egy jobb s közölt volna mindnyájunk okulására egy összeállítást 160 kiló moslék igénybevételel, a kifogásolt takarmányok elhagyásával, a tengeridara felhasználásával, de olyat, amelyben a takarmányszabványok szerinti táplálóanyag-tartalom bár oly megközelítőleg meglegyen, mint meg van a mi receptünkben.

Hiszen ha kérdéstevő ur annyi mindenféle körülménnyel, amilyenekkel czikkiró ur elárasztja, számolni hajlandó volna, és számolni tudna, nem szorulna mireánk; de ha tud és akar számolni, akkor is vagy takarmányszabvány szerinti számít s akkor odayukad ki, ahova mi kilyukadtunk, mikor az adott eleségek közül a receptet megszerkesztettük, vagy nem számít a szabványok szemelőtt tartásával, hanem etet 160, majd 130, aztán mondjuk 90 kiló moslékot, ad össze-vissza egyéb takarmányt aszerint, hogy melyiket látja olcsóbbnak, de nem tudva, hogy mit is visz be az állatba, vagy tudva, hogy nincs abban a takarmányban elég táplálóanyag, vagy nagyon is sok van egyikből másikkól, úgy hogy az arány a nitrogéntar-

talmu és nitrogénmentes anyagok között a holddal változik, vagyis majd jóval szűkebb az arány, mint hasznos lehetne, majd tágabb, semhogy kívánatos hizlalási eredményre vezetne.

Hiszen megpróbáltuk mi több moslék bevetélével hozni ki elfogadható összetételt, de nem sikerült. Talán czikkiró urnak sikerülni fog, és szives is lesz nemcsak a kérdéstevő, hanem sok más hizlalni szándékozó kedvéért azt közzétenni.

Mi, nem járhatunk el olvasóinkkal szemben oly rövidséggel, hogy „aki ennyin — t. i. amit czikkiró ur mond — el nem igazodik, az fogjon etető mestert.” Mi már sokszor kinyilatkoztattuk e helyen magunk is, hogy a ki a saját viszonyai, körülményei közé illeszteni az általunk tanácsoltakat nem tudja, az bizony sokszor maradhat el a kívánatos siker mögött, ebben tehát mi czikkiró urnak igazat adunk, de a kérdéstevő baján ilyen „szelidített megrovás”-félével ugyan nem segíthetünk s azért igyekezzünk mindég a meggyőződésünk szerinti legjobbat közölni, nyitva hagyván mindenkör és nagy készséggel az utat arra, hogy más még jobbat, találóbbat tanácsoljon, megint a saját legjobb meggyőződése alapján.

Ezekből kitűnik, hogy általánosságban az igen tisztelt czikkiró ur felfogásunk szerint is, tökéletesen figyelemre méltó dolgokat mond, de nagy kár, hogy érthetőbben ki nem fejtja a dolgokat s különösen, hogy számokban is ki nem fejezi, hogy melyik volna hát az a recept, mely a miénknél jobb volna, mindég feltevén, a takarmányszabványok szerinti összeállítást, és az adót eleségekkel való kalkulációt.

Különböben nem huzzuk mi 19—20 hétre a hizlalást, mint t. czikkiró ur véli, mert hiszen az első periódusból 3 hét elesik, amennyiben annyi idő óta hiznak már az állatok, amint az a feltett kérdésben világosan ki van tüntetve.

Végre pedig bármily kitűnőnek tartjuk mi a tengerit arra, hogy kvalitást adjon a hizónak, a szóban forgó vegyes tengerimoslékban annyi efféle anyag van, hogy a kukoricza külön adagolása legalább is nem szükséges, az — tekintve jelenlegi magas árat — csak drágítaná a hizlalást anélkül, hogy a befektetett összeg, a hus minőség révén megtérülhetne. Az angolok, az amerikaiak, sőt a németek is, kitűnő kvalitást érnek el kukoriczaetetés nélkül is és minálunk a nem moslékos hizók, pl. répán, burgonyán, olajgyári hulladékon vagy száritott gabnamoslékon is — tengeri nélkül — első rendű árut szolgáltatnak.

Rovatvezető.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Fükeverék állandó rét alakításához.

☒ A területnek, mely kaszálóvá lenne alakítandó, talaja fekete kötött homok, melynek azonban egyrésze nedvesebb természetű, sőt rajta időről-időre víz is áll. Erre tekintettel, a vetőmagul használandó fűmagvakat nem elegendő egy keverékben alkalmazni, hanem a talaj eme különböző minősége szerint két keverékben kell összeállítani, vagyis más füvek s más keverékben alkalmazandók a szárazabb s más füvek s más keverékben a nedvesebb természetű területekre.

És pedig tekintettel arra, hogy a rétvetéseknel a vetőmag mennyiségének $\frac{1}{3}$ része alj, $\frac{2}{3}$ része szálas füvekből kell hogy álljon s csak ez utóbbiak $\frac{1}{4}$ részének szabad löherfélékből megválasztva lenni, véleményem szerint:

A kaszálóvá alakítandó szárazabb talaju területre kell venni, 1 holdra a 1200 □-öl:

Az alj-füvekből:

Réti perjét (Poa pratensis)	2 $\frac{1}{2}$ kilót
Rükerczből (Agrostis stolonifera)	1 $\frac{1}{4}$ „
Olasz perjéből (Lolium italicum)	4 $\frac{1}{4}$ „ = 8 kilót

A szálas füvekből:

Csomós ebirt (Dactylis glomerata)	3 kilót
Réti csenkeszből (Festuca pratensis)	3 „
Francia perjéből (Avena elatior)	6 „ = 12 kilót

A löherfélékből:

Sárkerep-luczernát (Medicago falcata)	2 kilót
Szarvas-kerepet (Totus corniculatus)	2 „ = 4 kilót

Összesen . . . . . 24 kilót

A nedvesebb talajra az alj füvekből:

Sovány perjét (Poa trivialis)	2 $\frac{1}{2}$ kilót
Pelyhes czirokat (Nolus lanctus)	1 „
Taraczkos tippant (Agrostis vulg.)	1 $\frac{1}{2}$ „
Tarajos ezinczort (Cynosurus crist.)	3 „ = 8 kilót

A szálas füvekből:

Mezei komocsint (Oleum pratense)	2 kilót
Vörös csenkeszt (Festuca rubra)	4 „
Mezei ecsetpázsitot (Alopecurus prat.)	6 „ = 12 kilót

A löherfélékből:

Komlós csigaesőt (Medicago lupulina)	1 kilót
Körös löherből (Trifolium hybrid)	3 „ = 4 kilót

Összesen . . . . . 24 kilót

A vetőmag mennyiségét illetőleg megjegyzem, hogy a rendszeren felvehető csiraképessége mellett a fűmagvaknak az 1200 □-öles holdankint felvett 24 kiló vetőmag teljesen elegendő. Ha ellenben a magárus e tekintetben szavatolást nem vállal, akkor azt még bizonyos száztólival szaporítani kell, különösen azon magvaknál, melyeknél a csiraképesség különben is kisebb szokott lenni.

A nedvesebb talajra feljegyzett szálas füvek közül a mezei ecsetpázsit még ott is, hol időről-időre víz áll, biztosan beválik, a másik két szálas fű helyett azonban, ott, hol a talajon gyakrabban s hosszabb ideig megáll a víz, azok helyett jobb lesz az ily nedvesebb foltokra, a nádas polyvának (Baldigere aroninaceae), vagy a fodorsás (poa aquatica), vagy a kettő keverve, holdankint 6 kiló. Ezen esetben azonban ezen területet mindig oly korán kell megkaszálni, amint csak a nádas polyva-vetés bugájának a hegye kibujik.

A rétvétést megelőző munkálatokra nézve: azon területet, melyben mult évben répa és kukoricza volt, még a tavaszon be lehet vetni, de újból meg kell szántani, bár ősszel meg volt is szántva s szántás után addig és annyiszor boronálni, míg annak felülete teljesen porhanyóvá, olyanná, mint a kerti föld, nem vált, akkor elvetve a fűmagvakat, — az alább felsorolandó keverékben — a vetés után Laake-féle rétboronával, vagy cseh rétboronával kell ezt behuzatni, aminek a beszerzését azért is ajánlom, mert a fűmagvetés alá is ezzel lehet legjobban megmivelní a talajt s ha több rétjei is vannak, ezzel lehet azokat legjobban a mohától megtisztítani, ami különösen a nedvesebb réteken szokott elhatalmasodni s csökkenteni a rét termését. Az elboronálás

után meg kell, még pedig keresztbe hengerezni, jó erős nehéz hengerrel a vetést s mikor a füvek kikeltek, újra meghengerelendő az egész terület.

Azon részét pedig a bevetendő területnek, melyben most őszi buza van, ősszel kell bevetni és pedig aratás után rögtön le kell sekélyen buktatni a tarlót s mikor a terület kissé zöldelni kezd, rendszeren megszántani a rendes mélységre, a többi mivelést fentebb leirtam. Csak azt tartom még felemlítendőnek, hogy a vetésnek szeptember elején meg kell már ugy 15-ig történni, hogy a füvek kikelve, még meg is erősödhessenek.

A kikelt vetésben ha több gyom, dudva mutatkozik, ezt ki kell gyomláltatni.

A vetés utáni első télen nagyon előnyös lenne a bevetett területet vagy apró trágyával megborítani, ami tavasszal le lesz róla gereblyélve, vagy trágyalével a fagyra megöntözni. S ha már a vetésre a költséget kiadják, akkor, hogy teljes terméseket adjon a rét, azt okvetlenül érdemes minden 3—4 évben vagy állati trágyával hordani meg, vagy műtrágyával szórni be. 1 holdra a 1200 □-öl, 2 métermázsa Thomassalakat és 2 métermázsa kanitot szórva el mindig ősszel, vagy a kaint helyett 4—5 métermázsa fahamut.

A vetőmagnak a vetéshez való összekeverésére, összelegyítésére nézve, miután azokat mind összekeverni s ugy elvetni nem lehet, mert ez esetben a vetéshez használt fűmagvakból nem jutna egyenlően mindenüvé, amennyiben azok között könnyebbek és sulyosabb magvak találtnak s ennél fogva a sulyosabb magvak a vetőkötény vagy vetőzsák aljára szállának alá, míg a könnyebb magvak mind fennmaradnának, tapasztalatok szerint a fűmagvak milyenségére tekintettel a következőleg lehet azokat a vetésre összelegyíteni.

A szárazabb talajra feljegyzett magvak közül egy-egy keverékbe össze lehet elegyíteni.

1. A réti perjét a francia perjével.
2. Olasz perjét, a csomós ebirt és réti csenkeszszel.
3. A rükerczet egyedül kell vetni.
4. A két löherfélélet együtt.

A nedvesebb talajra felvett magvak közül pedig:

1. A komocsint a két löherfélével.
2. A vörös csenkeszt a tarajos ezinczorról.
3. A mezei ecsetpázsitot, a pelyhes czirokkal.
4. Sovány perjét a taraczkos tippantal.
5. A két löherfélélet együtt.

Tehát a szárazabb talajon 4 vetést s a nedvesebb talajon 5 vetést kell tenni egy és ugyanazon területen és hogy az egész bevetendő területen a fűmagvak még jobban, még egyenletesebben elkeveredjenek, legcélszerűbb az egymást követő vetéseket az előbbbeni keresztbe tenni meg. Kodolányi Antal.

SZŐLŐSZET, KERTÉSZET.

Rovatvezető: Angyal Dezső.

A különféle ojtási módokkal végzett kísérletek szakszerű elbírálása.

(Szilágyi János, vinczellér iskola igazgató előadása az O. M. G. E. szőlőművelési és borászati bizottságának márczius 26-án tartott üléséből.)

Mindenekelőtt ugy magam, mint a pécsi szőlőbirtokosság egy részének nevében hálás köszönetemet kell kifejeznem az OMGE, melyen tisztelt vezetői előtt, hogy kérelmemnek helyt adva, alkalmat nyújtottak a vidékünkön különféle módon készült szőlőajtványoknak mérvadó körben számazó elbírálására.

Mielőtt azonban szorosán vett tárgyam lényegére térnék, a szóban forgó ügy érdekében legyen szabad azon intencziót, mely engemet a különféle módon készült ojtványok-

nak ily alakbani bemutatására ösztönzött, röviden körvonalazni.

Mióta szőlőműveléssel foglalkozom napról-napra fokozottabban mérvben látom, hogy a szőlőbirtokosság — különösen pedig Pécs és környékének szőlőbirtokossága — a mellett, hogy a szőlők ujratelepítésével az előirt irányokban szorgalmasan tovább halad, nem csak lázas sietséggel karol fel a szőlő minden munkájára vonatkozó újítást, de ezenkívül kicsinyben majdnem minden szőlőbirtokos már önmaga is a folytonos újítás és javítás embere.

Alig, hogy sorsom Pécsre vezetett, a szőlő minden egyes munkájában, főként pedig a szőlő ojtása terén, annyi újabb és újabb jelenségre bukkantam, hogy már hivatásomnál fogva is, nem csak a látott dolgoknak kipróbálását, de ha szabad magamat így kifejeznem, azoknak minél hamarábbi nyilvános tisztázását is kötelességem volt feladatolul kitűzni.

Ilyen intencziók vezettek engem akkor, mikor az elmúlt év elején „Néhány kísérletezés tárgyát képező újabb szőlőajtási eljárás előzetes ismertetése” cziműen a „Szőlő- és Borgazdasági Lapokban” Pécsen és környékén kísérletezés tárgyát képező ojtási eljárásokat megismerttettem.

Előre látam azonban, hogy ezen nagyszámú kísérletek igen tág mezőre vezetnek s esetleg a szőlőszet ügyének éppen annyit érthetnek, mint a mennyit használhatnak, s ezért folyamodtam már eleve is az óvatosság-hoz, s ezért iparkodtam lehetőleg erősen hangsúlyozni, hogy a szőlőbirtokosság a leiratokat még nem mint kész, hanem kísérlettel céljából csak mint kipróbálásra érdemes dolgokat fogadja s végül azért kértem a Szőlő- és Borgazdasági Lapoknak mélyen tisztelt szerkesztőségét, miszerint széleskörű ismerettségébe utján hadd hozza, hogy ezek a különböző módon készült ojtványok őszszel a kísérlet után egy szakértő bizottság által nyilvánosan felül bíraltassanak, mert így véltem legrövidebb uton elérni azt, hogy az egyes különböző ojtási eljárásokról a nagyközönség az érdekek nélküli és elfogulatlan véleményét megismerhesse.

Fent vázolt célom eléréséhez most már habár időközben egy kissé változott programmal is, de közel állok. Mi odalent Baranyában a sokféle ojtványt megtermeltük, azokból én a mintákat magammal hoztam, s az OMGE. általánosan ismert ügybuzgósága következtében azon szerencsés helyzetbe jutottam, hogy azokat elbírálás végett az OMGE. szőlészeti bizottságának átadhatom.

Mielőtt azonban az ojtványmintákat, s az azokról összeállított forradási eredmény táblázatokat átnyujtanám, legyen szabad a mélyen tisztelt bizottságot arra kérni, hogy nagybecsű verdiktjét, hacsak lehet a következő két pontban foglaltakra felelet alakjában nyilvánítsa:

1-ső pont. Tökéletesnek nevezhető-e a bemutatott ojtványok forradása avagy nem?

2-ik pont. Ha a forradás tökéletes, úgy tekintettel az ojtás kivételére, rejte magában ezen eljárás olyan előnyöket, amelyek elméletileg, avagy gyakorlatilag méltánylást érdemelnek, aminek folytán ezen eljárást, a már eddig elfogadott ojtási eljárások mellett kísérlettelre még továbbra is ajánlani érdemes.

Tiszteletteljes javaslatom az, hogy a szőlőművelési és borászati bizottság a saját kebeléből küldjön ki egy szűkebb körű bizottságot, mely néhány jelenlevő szakemberből álljon, akik a bemutatandó ojtványokról és ojtási módokról véleményt mondani volnának hivatottak. Ezzel kapcsolatosan, ha a mélyen tisztelt szakbizottság véleményével elkészült, néhány szóban becses engedelmelemmel a szőlőajtása terén szerzett saját szerény tapasztalataimból néhány szerintem fontos és bővebb megvitátást érdemlő adatra óhajtok reá mutatni.

A bizottság Szilágyi javaslatát elfogadván, a szűkebbkörű bizottság tagjaiul Engelbrecht Károly szőlészeti és borászati főfelügyelőt, dr. Drucker Jenő, a „Borászati Lapok” tevelős szerkesztőjét és Bálintffy Pál szőlőbirtokost választván meg, a különböző módon

készült ojtványok bemutatására került a sor. Egyes újabb vagy csak Pécs vidékén szokásos ojtványkészítési módokat Szilágyi János gyakorlatilag is bemutatta.

A bírálat tárgyát képező ojtványok a következő ojtási módok szerint készültek:

I. Fásajtás a) Kézben: 1. egyszerű, 2. angol nyelvű, 3. módosított párosítás (a metszslap nem ér végig a nemes vesszőn, hanem a kéreg alsó részéből egy keskeny ék a kéregből meghagyatik, míg annak megfelelőleg az alanyon a kéregből egy a nemes vesszőn meghagyott éknek megfelelő sávoly le lesz vágva); 4. fordított módosított párosítás (az ék az alanyból, a sávoly a nemes vesszőből lesz készítve); 5. Tankó-féle párosítás (kettős nyelvű); 6. Cadillac-féle ojtás; 7. parafás ojtás egyszerű és angol nyelvű párosítással; 8. alá-

ajtás (a gyökeres európaiba egy rövid gyökeres alany lesz a föld alatt beojtva); 8. angol nyelvű párosítás nemes szemre (furmint); b) állandó helyen: 9. szálveszsző ojtása angol nyelvű párosítással parafakötéssel; 10. angol ojtás idősebb alanyba. (L. I. tábla.)

II. Zöldalanyra fásajtás. 11. Pécsi ojtás (zöld hajtás fásgaly) magasan; 12. ugyanez alacsonyan;

III. Friss szemzés a) Kézben: 13. Benczur-féle szemzés (a nemes vesszőről szedett szem pajzsa, az alany kérgé alá lesz rejtve); 14. Bajor-féle szemzés (a nemes pajzs az alany kéregdarabjának helyére jön) csonk meghagyásával; 15. Bajor-féle szemzés büttyön; b) állandó helyen: 16. Benczur-féle szemzés kétéves alanyba alacsonyan; 17. ugyanaz szálveszszőbe. (L. II. tábla.)

I. tábla.

Forradási eredmény kicsiny- nagyben ban

J e g y z e t

A kiküldött bizottság szakvéleménye.

I. Fásajtás.

a) Kézben.

1. Egyszerű párosítás Pécs város szőlőtelepén	37%
2. Angol nyelvű párosítás Pécs város szőlőtelepén	28%
Ojtvány társaság telepén	31%
3. Módosított párosítás Pécs város telepén	
a) a nemesen ékezte	37%
b) az alanyon ékezte	18%
4. Tankó-féle párosítás Pécs város telepén	50%
5. Cadillac oldalojtás Pécs város telepén	33%
6. Dugós ojtás egyszerű és ang. nyelv. pár. pécsi kaptalanság szőlőjében	35%
7. Aláajtás Pécs város telepén	15%
8. Nemesre-nemes ang. nyelv. párosítás Pécs város telepén	50%

b) Állandó helyen.

9. Dugósajtás ang. nyelv. párosítással szálveszszőbe magasan pécsi püspöki telepén	70%
10. Dugós ojtás kétéves alanyba több kisgazdánál	18%

Ily ojtványok tévedésből nem küldettek fel Pécsről.

A megvizsgált példányok mind tökéletesen körül vannak forrva és egyenletesen megvastagodva. A bemutatott példányok, fele hibátlanul forrott össze, de a készítés kissé nehézkesnek látszik. További kísérletezésre ajánlható. Az ojtványok jól forradtak, de a készítmód nehézkes és így nagyban nem ajánlható. Forradás az összes ojtványokon tökéletlen. A megvizsgált példányok mind angol nyelvű párosítással készültek, a parafa nyomása folytán oldalt lapítottak, forradás a bemutatott ojtványokon néhol tökéletlen. A megvizsgált példányok közül egy sincs tökéletesen összeforrva. Az ekként készített ojtványok a legszebb forradást mutatják, a mi képzelhető; az ojtvány belsejében a fenésedés szintén megvan, de jelentőséget nem lehet neki tulajdonítani.

A bemutatott ojtványok igen szép vastagok és gyönyörű forradást mutatnak; ezen eljárás ajánlható. Nem került bírálat alá.

II. tábla.

Forradási eredmény kicsiny- nagyben ban

J e g y z e t

A kiküldött bizottság szakvéleménye.

II. Zöld alanyra fásajtás.

11. Pécsi ojtás magasan:	
a) Pécs város telepén	50%
b) Seszták urnál	98%
12. Pécsi ojtás, kétéves alanyba egész alacsonyan Seszták urnál	98%

III. Fászemzés.

a) Kézben.

13. Benczur-féle:	
a) Benczur személyes felügyelete alatt készült ojtványok és Ott Béla urnál	25%
b) Pécs városi és Teleki Zsigmond telepén	12%
14. Bajor-féle szemzés csonkkal Pécs város telepén	20%
15. Bajor-féle szemzés büttyön Pécs város telepén	23%

Ezen részint Czeiner-féle ékezéssel, részint angol nyelvű párosítással készült ojtványok igen szépek; ezen eljárás a nemes faj biztosabb megválaszthatósága miatt ajánlható. A bemutatott ojtványok forradása nem tökéletes.

Ezen szemzésnél a forradási eredmény elégtelen volta mellett, a forradás csak ritka példányokon tökéletes, a nemes galy nem tetszik az alany természetes folytatásának, hanem nagyon kidudorodik.

A forradás tökéletesebb, fogamzási százalék elégtelen.

A forradás itt is tökéletes, de egyrészt a korhadás felülről a csonk híján könnyen megviseli a büttyönt, másrészt az alany feloldali beszáradása a nemes hajtással ellenkező oldalon szembevetőd.

b) Állandó helyen.

16. Benczur-féle szemzés 2 éves alanyba alacsonyan Pécs város telepén	2%
17. Benczur-féle szemzés szálveszszőbe magasan Pécs város telepén	8%

A bemutatott példányok forradása tökéletes, de a fogamzási százalék csekély volta e módszer életrevalóságát megegyezteti.

IV. Zöldszemzés.

a) Állandó helyen.

18. Héj alá szemzés zöld alanyba magasan Pécs város telepén	40%
---	-----

A forradás elég szép, de az ojtványok nem értek be

III. tábla.

Forradási
eredmény
kicsiny- nagy-
ben ban

J e g y z e t

A kiküldött bizottság szakvéleménye.

V. Zöld ojtás.

a) Ojtványtermelés czéljából magasan.

19. Czeiner-féle zöldojtás Pécs vár. telepén	65%
20. Lácza Szabó-féle zöld ojtás	
a) Pécs város telepén	70%
b) Ott Béla urnál	90%
21. Horváth Antal-féle	90%
22. Dr. Horváth Géza-féle	90%

b) Iskolában 2 éves alanyojtvány termelés czéljából.

23. Horváth Géza eljárása szerint	80%
-----------------------------------	-----

IV. Zöldszemzés 18. héj alá.

V. Zöldojtás. a) magasan (ojtványtermelés czéljából), 19. Czeiner-féle ékezés (egyszemű nemes galy, hosszú hasítékba), 20. Lácza-féle párosítás (fordított nyergezés), 21. Horváth Antal-féle zöldojtás (két rügyes galy, csonkkal, megeredés után a felső csonk eltávolított), 22. Horváth Géza-féle ojtás (módosított baranyai zöldojtás, egyrügyes galy rövid csonkkal); b) alacsony; 23. (Horváth Géza eljárása szerint) a második esztendőben zöld hajtásba zöld galy lesz ojtva az ojtványiskolában, gyökeres ojtványok nyérése czéljából. (L. III. tábla.)

A bizottság a bemutatott példányokat úgy külső mint belső vizsgálatnak alávetvén s egyszersmind a készitési eljárás bírálatába is bocsátkozván, véleményét következőképpen alkotta meg: (L. I., II. és III. tábla jegyzetét.)

Az ojtványvizsgálat megejtése után Szilágyi János következőket óhajta hozzáfűzni:

A nyert bírálatnál kitűzött czélot, mely egyelőre csak a különféle módon készült ojtványok forradási minőségére kért felvilágosító véleményt, elértem, mindazonáltal tekintettel a jelenlevők szép számára, kötelességem parancsolja, hogy egy lépéssel tovább menjek, s az ojtványtermelés terén tett szerény tapasztalataimat nyilvános megvitatás czéljából elsoroljam.

Mindenekelőtt kiemelem, hogy eme sokféle kísérleteket az előzőleg kifejtett indokokon kívül készítségem még azért is végeztem, mert:

elsőször, magam is azt tartom, hogy jelenleg a nálunk elfogadott fás szőlőojtványtermelés mellett oly kevés az általánosan ismert, forradási százalékok, hogy ezen az uton sem elegendő mennyiségű ojtványra, sem jutányos összegben valószítható szőlőtelepítésre nem számíthatunk, másodsor, a baranyai eredmények után ítélve, úgy tartom, hogy a zöldojtványokkal, különösen pedig a sima zöldojtványokkal telepítés nem foglalhatja el szőlőink ujjaalakításában azt a kiterjedtebb mérvű felkarolást, amelyet az 1896. évi V-ik törvényezik következőben megindult nagyszabású mozgalomban betölthetne,

harmadsor, pedig hozzáfogtam a kísérletezéshez azért is, mert a kisebb egyszerű szőlőgazdákkal való érintkezésből azt láttam ki, hogy ők az állandó helyén eszközölt fás, vagy szerintök tökeojtástól nagyon, de nagyon nehezen téríthetők el.

Ennyiféle oknak az összetorlódása volt az, ami engem e kísérletek, vagy más kifejezéssel élve, arra ösztönzött, hogy a jobb eredményeket egy újabb ojtásmódban keressék.

Mereven azonban, miről a szakirodalomban tett kijelentéseim is tanuskodnak, én sohasem ragaszkodtam ahhoz, hogy az ojtványtermelés jobb jövőjét egy újabb ojtásmód hozza meg, sőt határozottan úgy nyilatkoztam, hogy vagy egy újabb, vagy a már meglévőnek kedvező módosítása.

Az újabb ojtásmódokban, különösen a fás ojtásmódokban, a fás szemzéseket sem kivéve, most már eredmények után beszélve mondhatom, hogy azt, amit kerestem, nem találtam meg.

Kísérleteimből csak közbevetett hasznót merítettem, s ez a közbevetett hasznót abból áll, hogy ma saját tapasztalataimra támaszkodva vallom azt, hogy a fás ojtványtermelés terén az eredmény nagy részben az időjárástól és az anyag minőségétől függ. Az időjárás szélsőségeivel nem foglalkozom, ez általánosan ismert téma, s ennek káros befolyását iparkodnak módosítani a statifikáció hívei. Az anyag minőségénél szives engedelmmel már tovább kell időznöm. Az anyagra eddig azt tartottuk, hogy a szőlőojtáshoz használt anyag legyen kiért, ép és egészséges.

Az én tapasztalataim, melyhez az első figyelmeztetést már pár év előtt szeretve tisztelt volt tanárom Engelbrecht Károly központi szőlőszeti és borászati főfelügyelő urtól nyertem, az anyag ilyen forma meghatározása még nem elég világos, ehhez szerintem még okvetlenül hozzá kell tenni annyit, hogy legyen tartaléktápanyagokban annyira gazdag, hogy ezen tartaléktápanyagokból a jó kalluszképződés létrejöhesse.

Ezen tan gyakorlatilag is bevált, mert az eszközölt kísérletek szerint egyszerű párosítással tavasszal a tőkéről lemetsett aljvesszőbe készült ojtványok 68%-a hibátlan forradást tüntetnek fel.

Amennyire kevésbé kedvező eredményét szemlélttem fás ojtási kísérleteimnek, annyira lebilincselte a zöldojtványok, főként a Lácza Szabó-féle zöldojtás után elért nemesak magasabb, de szerintem minden tekintetben kifogástalan eredmény; mihez, ha hozzászámítom ama tényállást, hogy sima zöldojtványt Pécs környékén már több négyéves teljesen beállított s talán a hozzá hasonló koru fás ojtványoknál jobb kinézésű szőlő van, éppenséggel nem zárkozhatom el ama véleményem nyilvánításától, hogy én a sima zöld ojtvány termelésben egy jó s eddigi működésünket hatalmasan kiegészítő ojtványtermelési eljárást nem keresek, s hogy a sima zöldojtványokkal telepítésben egy jó ojtvány-szőlőtelepítési módot ne lássak.

A tökeojtásra mihez Szeszták ur alacsony pécsi ojtása, főként pedig Horváth Géza ur alacsony zöldojtása tagadhatatlanul elismerést érdemlő lépések, míg a kísérletek hiányossága végett ezáltal azon benyomáson kívül, mit eme ojtások a mélyen tisztelt szakosztályra tettek, tovább nem terjeszkehdhetek. Czéljaim a különféle ojtási módokról szerzett tapasztalataim felsorolása után következők voltak:

1-ször, hogy az ojtványok tartaléktápanyagának kérdését felveszem.

2-ször pedig, hogy a szőlőbirtokosság figyelmét a sima zöldojtvány termelésre, s a sima zöldojtványokkal telepítésre felhívjam.

Nehogy félreértessem az által esetleg a szőlővesszőkereskedelem kárára eselekedje csupán a tartaléktápanyag hirdetéséhez óhajtok még egy pár szót fűzni.

Igaz, hogy én aljvesszőkbe ojtottam, de ezzel korántsem akarom azt mondani, hogy csak az aljvesszőkbe van elég tápanyag tartalékban. Érveimmel csak azt akartam czélozni, hogy valószínűnek tartom, miszerint a magasra nevelt szőlővessző nem mindenkor egész addig van tartaléktápanyaggal kellő mérvben megrakva ameddig az teljesen kiért.

Hogy valószínűség szerint meddig bir elegendő tartaléktápanyagot a vessző, erre hozzávetőleg a gyakorlatból megfelelhetek:

„Addig, ahol egy meghagyott hosszú szőlővesszőnek tavasszal a legelső rügye kifakad.”

De hát ez a megfigyelés még nem készpénz, s ha az volna is, nem érne semmit, mert ha feltevésem áll, s megfigyelésem nem csalóka fény volt, úgy nekünk a vessző tartaléktápanyagát a levágott vesszőnél is megkellene ismerünnünk, ezt pedig csak akkor érhetnénk el, ha ezen a téren a botanikusaink vegyi reakció vagy gőresővi megfigyelés alapján egy tartaléktápanyagmérőt szolgáltatnának kezünkbe.

Engelbrecht Károly azt hiszi, hogy az egész bizottság érzelmeit tolmácsolja, midőn Szilágyi János vinczellériszkolai igazgatónak úgy a végzett kísérleteknél kifejtett buzgóságért, mint a ma előadottakért őszinte köszönetét fejezi ki. Szóló, ki már a kísérletek megejtése előtt a dologról tudomással bírt, kezdettől fogva bizott abban, hogy Szilágyi feladatát a nála megszokott lelkiismeretességgel és pedanteriával fogja végrehajtani, amint hogy a tények feltevést teljesen igazolták is. Mert Szilágyi, daczára sokoldalú elfoglaltságának talált elég időt, hogy kísérleteit következetesen végre is hajtsa. Mindazonáltal nem zárkozok el annak kijelentésétől, hogy az ily kísérletek megejtésére egyes ember munkaereje nem elegendő, de egyes ember nem is hivatott, hanem arra meg kell teremteni a megfelelő fórumot.

Ami az ojtványok vizsgálatából levonandó tanuságot illeti, úgy a látottak alapján a fás ojtványok közül az angolnyelven párosítás, a zöldojtványok közül a Lácza-Szabó-féle eljárás szerint készülték adták a legelőkelőbb, hibátlan és egyenletes vastagodású ojtványokat. Kár, hogy sima párosítással készült fás és zöldojtványok bemutatásra nem kerültek, mert ezek is teljes forradást szokat mutattak és a fentnevezettekkel való összehasonlítása igen alkalmas tanulmány lett volna. A Szilágyi ur által kiemelt alany ál- és felvesszők közt tartaléktápanyag tekintetében mindenesetre van különbség, csakhogy ezek különválasztása igen sok nehézséggel jár, a hatás jó és jobb vesszők közt teljes beérés esetén nehezen vonható meg és mindenesetre a szokványminőség definíciójának megváltoztatását tételeznék fel. Különben az anyagi előny és a leleményesség bizonyára az eddig elért elégtelen forradási százalékok megjavulását ezen alapon is előidézhetik.

A bemutatott ojtási módok közt vannak olyanok, melyeknek jövőjük részint a kivitelt komplikált volta, részint az elégtelen megfogalmazási hányad, részint a forradás tökéletlensége miatt nincsen; de vannak olyanok is, melyek további kísérletezésre ajánlhatók. Az ojtványok vizsgálata alkalmából a szakbizottság véleményét ezekre már kiterjesztette ez irányban.

Végül kiemelendőnek tartja, hogy a zöldojtványok készítésének ojtványtermelés czéljából nagyobb propagandát kell csinálni, mert az ily célra berendezett anyatelepek által az ojtványkészleteket tetemesen lehetne fokozni s amellet a jól beérett sima zöldojtványok bár olcsóbbak, megfelelő talajban ugyanoly eredményel ültethetők el, mint a gyökeres fás ojtványok, miáltal egy év nyeresége volna elérhető; a forradási százalék pedig itt legalább is 3-szor oly nagy.

Bujanovics Sándor elnök a bizottság helyeslése mellett kimondja, hogy a bizottság hozzájárul az Engelbrecht bor. és szől. főfelügy ur által előterjesztettekhez és az ojtványok vizsgálatából levont következeseket helyeseknek ismeri el. Szintugy elhatározza a bizottság, hogy illetékes helyen egy kísérleti állomás felállítását megsürgeti, mely tapasztalataival a szőlőgazdákat szöleik felújításában támogatni lesz hivatva.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

LÓTENYÉSZTÉS.

IX-ik luxuslövásár.

A márczius hó 31-én bezárult luxuslövásárra a megelőző vásárok anyagánál sokkal jobb anyagot hajtottak fel. Nem tudjuk, vajon tenyésztőink végre belátták-e, hogy ezen vásárok hivatottak az ő érdeküket szolgálni, vagy pedig a kereslethiány a vidéken hatott közre arra, hogy nemcsak több ló küldetett fel ezen vásárra, hanem sokkal kiválóbb anyag is, mint a múlt években. Nem akarjuk ezzel azt mondani, hogy a luxuslövásárok most már legmagasabb színvonalukat elérték, de ha így haladunk, pár év alatt a luxusvásár fogalmát eme vásárok el fogják érni és ha több jó ló fog felhajtani, akkor bizony számíthatunk arra, hogy a felhozott lovak nagyobb része el is fog kelni. Hiszen nem azért marad meg annyi ló, mintha vevő nem volna, hanem azért, mert oly anyag kerül nálunk vásárra, amely a külföld igényeit ki nem elégítheti. Ama általunk annyiszor hangsúlyozott elv, miszerint lótenyésztésünk irányát meg kellene változtatnunk és nagyobb testalkatú tenyészirányra áttérni, minden luxuslövásáron támogatást nyer.

A legtöbb külföldi vevő csak nagyobb hintós, vagy hátsó lovat keres és azokért nemcsak elég jó ár fizetnek, amint az alábbi kimutatásból is kitűnik, hanem már a vásár első napján többnyire vevőt talál. Nem ajánljuk eléggé tenyésztőinknek, hogy igyekezzenek ahol csak tehetik nagyobb testű erősebb szonku lovak tenyésztését felkarolni. A katonák és belföldi szükségletek ellátására még mindig fog elég, sőt fölös számu lovak maradni. A nagy lovak iránt már az első nap nagy volt a kereslet és azonnal el is keltek. Kiváncsan kerestett volt a magas járásu lipizzai ló, úgy, hogy a török szultán megbízottja sem tudta a kívánt mennyiséget beszerezni. A bejelentett 305 drb közül beérkezett 280 drb, ezekből elkelt 97 drb, vagyis az összes felhajtásnak egyharmadrésze gazdát cserélt. Az alábbiak

1898. évi márczius 29., 30., 31-ik Luxuslövásáron eladott lovak jegyzéke:

Eladó neve	Katalog. szám	drb	Vevő neve	Lakása	Vételár forint
Lóvy Jenő	31, 32	2	Szlamsky Gyula	Berlin	780
Stanties János	196, 197, 198, 199	4	Hg Hans Hohenlohe	Bpest Esterházy-u.	3500
Gr. Károlyi Sándor	305	1	Tauber Adolf	München	600
„ Serényi Béla	99, 100	2	Oswald József	Strass, Bajororsz.	1000
„ Károlyi Sándor	303	1	Gr. Pappenheim	Iszka-Szt.-György	800
„ Andrassy Aladár	88, 89	2	Weisz Luis	Bécs	1200
Baráth Kálmán sz. sz.	261	1	Leblatt József	Bécs	550
Gr. Wenckheim Ferencz	68, 69	2	Gr. Pappenheim	Iszka-Szt.-György	1200
Plachy József	106, 107, 108, 109	4	Schwarz Gyula	Biharfélegyháza	1400
Benedek Jenő	78, 79	2	Laky Károly ezr.	Felső-Tura	1000
Gr. Tisza Kálmán	74, 75	2	Gr. Esterházy Mór	Pápa	1500
„ Széchényi Ferencz	65, 66	2	Dertina Ferencz	Bécs	900
„ „	64	1	Leblatt József	Bécs	800
Borhy György	242	1	„ „	Bécs	500
Gr. Andrassy Géza	284	1	„ „	Bécs	700
„ „	285	1	Hauzer Lipót	Bécs	800
Maár Zoltán	112, 115	2	Kohn Ede	Prága	900
Halász Aladár	45, 46	2	Nagy György	Pa.-Világos	650
Gr. Andrassy Aladár	84, 85, 86, 87	4	Stahesi	Prága	2400
Ij. Bogay Ferencz	245	1	Tauber Adolf	München	700
Gr. Andrassy Sándor	82, 83	2	Dertina Ferencz	Bécs	700
Gosztonyi Géza	124, 125	2	Nagy György	Pa.-Világos	700
Gr. Stubenberg József	120	1	Gr. Somsich hszáz.	Budapest	500
„ Serényi Béla	97, 98	2	Jószágigazgatóság	Visenscu	800
Maár Zoltán	113	1	Pecz Armin	Budapest	450
Stanties János	194, 195	2	Ferid basa	—	1700
Gr. Bombeles	—	1	Tomka Elek sz. sz.	—	500
Gróf Széchényi Ant.	59, 60	2	Pesti Viktória gözm.	—	900
Fáy Béla	159	1	Oswald József	Strass Bajororsz.	450
Szenitzey Ödönne	227	1	Leblatt József	Bécs	400
Gróf Széchényi Antal	61, 62	2	hercz. Wrede Ignác	Salzburg	900
„ Apponyi Gyula	270, 298	2	Gr. Pappenheim S.	Iszka-Szt.-György	900
Appel János	276	1	Rosenfeld József	Leipzig	750
Végh Béla	203, 204	2	Gr. Csekonits Endre	Bpest	720
Lits Gyula	116, 117	2	Koirik Ferencz	Szt.-Gothart	600
Gróf Széchényi Ferencz	63	1	Ocsinek sz. sz.	Miskolcz	650
Balázsovics Öszkár	175	1	Löh Károly	Budapest	420
Muzslay Gyula	281, 282	2	Illés Gyula	Budapest	800
Gróf Keglevich Gyula	22	1	Lószorozó bizottság	Budapest	350
„ Széchényi Péter	301, 300	2	Hatvani Deutsch	Budapest	1100
„ Szapáry Pál	264, 266	2	Lichtig Heinrich	Budapest	800
„ Tisza Kálmán	76, 77	2	Lóavató bizottság	Budapest	650
„ Széchényi And. Pál	70, 71, 72, 73	4	Gr. Szapáry Pál	Budapest	3000
Dóry Jenő	149	1	Rohonczy Gida	Budapest	500
Förster Ottó	101, 102	2	Plachy József	Salgó-Tarján	650
Borhy György	238, 239, 240	3	Baross Károly	Pilis-Szántó	800

ban adjuk az egyes eladások jegyzékét és csak azt jegyezzük meg, hogy a legközelebbi luxuslövásár május hó 15, 16 és 17-én fog megtartatni, amelyre a bejelentések május 1-ig eszközlendők.

A jegyzékben foglaltakon kívül eladottak még: Gróf Wikkenburg M. 226, Kubinyi Márton 126., 127., 128, 129, Gróf Károlyi Mihály 304., Schöller Gusztáv 234., 235., Vecsey Zoltán 25., 28., Lipcey László 214—215. Somló Jakab 230., 231. K. sz. lovai. Összesen eladott 97 drb ló 35,580 frt értékben.

ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

Az istállótrágya értékéről.

Az istállótrágyáról már annyit irtak, hogy irodalma tekintélyes könyvtárt töltene meg s mindazáltal ha fölvetjük azt a kérdést, hogy mennyit ér hát ez az általában oly értékesnek elismert trágya, kielégítő választ még sem kapunk.

Pedig az istállótrágya értékének ismerete a jóvelmező gazdálkodás egyik elengedhetetlen előfeltétele, mert ha a gazdaságunkban felhasznált trágya által okozott költség biztosan nem térül meg a trágyázás által előidézett terméstopplett értékében, akkor az istállótrágyázás épp úgy csökkentheti jóvedelmünket, mint a helytelenül alkalmazott műtrágya.

A műtrágyánál könnyen megoldható a jóvelmezőség kérdése, mert úgy a műtrágya beszerzési költsége, mint az általa elért terméstopplett értéke könnyen és pontosan megállapítható, de az istállótrágyánál ismeretlen levén úgy ennek beszerzési költsége, mint terméstopplett hatása, jóvelmezőségének kimutathatására hiányzik az alap.

Ezen a bajon segitendő, a modern szakirodalom az istállótrágya értékének megállapításánál azon föltevésből indul ki, hogy az istállótrágya annyit ér, mennyi a benne foglalt

növényi tápanyagnak, nevezetesen nitrogén, foszforsav és kálium értéke, mely érték a műtrágyákban foglalt növényi tápanyagok ára szerint állapítatik meg.

Ezen elv szerint eljárva, 100 kg. közép érettségű marhatrágya értéke következőképpen alakulna. Van benne:

0.5 kg. nitrogén	à 60 kr =	30 kr
0.25 „ foszforsav	à 24 „ =	6 „
0.60 „ káli	à 20 „ =	12 „

100 kg. trágya értéke összesen 48 kr

Ezen fölszámítás ellen azonban többrendbeli kifogás emelhető:

1. Az istállótrágya nemcsak növényi tartalmánál hat, hanem humusztartalmánál fogva is, mely körülmény a fenti kiszámításnál figyelembe véve nincs, amit azzal indokolnak, hogy a humusztól eredő hatás értékét a trágya kihordásából felmerülő költség ellensúlyozza.

Ez azonban sehogyssem helyes eljárás, mert úgy a humusz hatása, mint a trágya fuvarozási költsége különböző földknél oly eltérően alakul, hogy a feltételezett kompenzációra csak kivételesen számíthatunk.

2. Szintoly téves az a feltevés, hogy az istállótrágyában foglalt nitrogén, foszforsav és káli annyit érne, mint a műtrágyában vásárolt, mely okból a felszámításnál módosított árakat is alkalmaznak, azonban ez által sem lehet a célt elérni, mert valamint a műtrágya gazdasági értéke gazdaságok szerint felette eltérő, éppúgy az istállótrágya hatása és abból eredő értéke is nagyon különböző. Vannak pl. talajok, melyekben a kálitrágyák egyáltalában nem hatnak, ilyen talajokban természetesen az istállótrágyában foglalt káli nem fog hatást gyakorolni, hibát követünk tehát el, ha ilyen esetekben ezen káli értékét az istállótrágya értékébe beszámítjuk.

Világos tehát, hogy az istállótrágyában foglalt növényi tápanyagokon alapuló trágyaértékiszámítás teljesen megbízhatatlan.

A trágyaértékiszámításnak egy régebbi módja az, hogy a trágya előállítás költséget tekintik a trágya értékének.

Ezen kiszámításnál egybevetik a haszonállattartás nyers jóvedelmét az összes felmerülő költséggel és ha veszteség mutatkozik, ezt veszik a nyert trágya előállítási költségének. Ilyen felszámításoknál arra az eredményre jutottak, hogy némely gazdaságban, ahol kedvező a haszonállattartásra a feltételek, a trágya semmibe sem kerül, míg más gazdaságokban a trágya előállítás költsége métermázsánként 10—20—30 és több krajczárra emelkedik.

Hogy az értékiszámításnak ezen módja is helytelen, nem szorul bővebb megokolásra, mivel a trágya ott, ahol nagy az előállítás költsége, nagy értéket képviselne, ellenben ott, ahol a haszonállattartás mellett ingyenben marad, értékkel nem bírna, holott a trágya gazd. értéke, mely az általa előidézett terméstopplett értékében jut kifejezésre, esetleg mindkét esetben egyenlő.

Az istállótrágya valódi értéke tehát csakis az általa eredményezett terméstopplett értékéből számítható ki, amiből azonban korántsem következik, hogy a trágya előállítás árát nem kellene ismernünk, sőt ellenkezőleg, erre is van szükségünk, mert csak így állapítható meg a trágyázás jóvelmezősége.

Ha ennél fogva a trágya gazdasági értékét ismerni akarjuk, okvetlenül szükséges, hogy elsősorban terméstopplett hatását kipuhatóljuk, éppúgy mint mikor műtrágyát alkalmazunk, s alkalmazását terméstopplett hatásától teszszük függővé.

Ezt az elvet helyesnek elismerve, felmerül a kérdés, hogy az istállótrágya terméstopplett hatása bizonyos gazdaságban miként állapítható meg?

Erre válaszunk az, hogy éppúgy, — azaz kísérleti uton, — mint a műtrágyázásnál.

Azonban itt korántsem elegendő a trágyázott és nem trágyázott részeket terméstopplett

ségét 1—2 éven át konstatálni, hanem a megfigyelést legalább két trágyázási turnusra kell kiterjeszteni.

Nagyon sajnós, hogy efféle, különösen üzleti szempontból felette fontos kísérletek tudtommal egyáltalában még nem történtek, holott ezek keresztülvitele különösen a gazd. tanintézetekkel és földmivessziskolákkal kapcsolatos gazdaságokban nem ütköznek nagy nehézségbe, míg a trágyázás nagy jelentőségét és befolyását a jövedelemre csak ezen az úton lehetne minden kétséget kizárólag kimutatni.

A felvetett kérdés iránt némi tájékoztatást a közönséges trágyázási kísérletek is nyújtanak, melyek közül legnevezetesebbek a világhírű rothamstedti kísérleti állomáson végezettek.

Ott buzát 45 éven át (1852—96-ig) két egymás mellett fekvő részleten termeltek, melyek egyike ezen idő alatt trágyát egyáltalában nem kapott, másika meg évenként annyi trágyával trágyázott meg, amennyi az előző év termésével a talajtól elvont növényi tápanyagok mennyiségének megfelelt. Az eredmény a következő:

	Szemtermés	Szalma
Trágyázott részen . . .	18·14 hl. á 75 = 13·77 q — 16·32 q	
Nemtrágyázott részen	6·63 „ á 72·6 = 4·81 q — 5·25 q	

Esik a trágyázás javára 11·51 hl. = 8·96 q — 11·07 q

Minthogy évente átlagban 60 q trágya alkalmaztatott, kitűnik, hogy 1 q trágya 15 kg. szem és 18 kg. szalma terméstöbbletet eredményezett.

Azonban nem minden földben alakul így a trágya termésközlő hatása, mert ezt a talaj minősége, az éghajlat s az alkalmazott trágya minősége lényegesen módosíthatják.

Ha hazánkban a rendszeresen trágyázott és a nemtrágyázott földek átlagos gabonaterméseit összehasonlítjuk, arra az eredményre jutunk, hogy a 4 évenkénti trágyázást alkalmazó gazdaságok k. holdanként 8—10 q. termést mutatnak fel, míg trágyázásban nem részesülő földeken csak 4—5 q. szokott teremni, vagyis mint ezt Thaer Albrecht már századunk elején állította, rendszeres trágyázás által a termések megkétszerezhetők.

Ha tehát évenként és holdanként 50 q. trágya alkalmaztatik s ez a trágyázás 4—5 q. szemterméstöbbletet eredményez, akkor 1 q. trágya után származik 8—10 kg. szem s azonkívül 10—15 kg. szalmaterméstöbblet; utóbbinak értéke a nagyobb termés arányában emelkedő betakarítási költségre számítható s azért külön felszámítása mellőzhető.

A terméstöbblet értéke a terményárak szerint alakul s azért a trágya értékére a termények ára is van befolyással.

Ha mármint az utolsó évek árait alapul véve a különböző gabonaneműk árát loco gazdaság átlagban 5—6 krajczarra teszszük, az egy métermázsra trágya után származó 8—10 kg. gabona értéke lehet 40—60 krajczár.

A terméstöbblet értéke azonban még nem fejezi ki a trágya értékesítési árát, mivel ezen értékből még a trágya kezelésére, kihordására, elterítésére és alászántására fordított költséget kell levonnunk, mely költség a munkabérek és földek távolsága szerint nagyon különböző s normális viszonyok közt 10—20 krra tehető. E szerint lehet az 1 q. istállótrágya után származó:

terméstöbblet értéke	40—60 kr
költség	20—10 „
1 q trágya értékesítési ára	20—50 „

vagyis a szántóföldön alkalmazott minden métermázsra istállótrágya annyival értékesül tisztán.

Ha a trágya ezen értékesítési árát egybevetem a trágya előállításával, számokban kifejezve megkapom azt a hatást, melyet a trágyázás gazdaságom jövedelmére gyakorol.

A trágya értékesítése lehet . . . . . 20—30—40—50 kr kgcént
Előállítására lehet . . . . . 30—20—10—0 „ „ „ „
Különbözet . . . . . —10+10+30+50 kr.

Vagyis a gazdaságban alkalmazott minden egyes métermázsra trágya 10 krral csökkentőleg is hathat a jövedelemre, de 10—30 sőt 50 krajczárral fokozólag is. Ha pedig évenként és holdanként 50 q-t alkalmazunk, lehet az első esetben a veszteség 5 frt, a többi esetekben a nyereség 5—15 sőt 25 frt.

Szóval minél jobban szállítjuk le a trágya előállításának költségét, különösen a haszonállattartás okszerű szervezése és kezelése által és minél jobban fokozzuk a trágya értékesítési árát, a trágya gondos kezelése és okszerű alkalmazása által, annál kedvezőbben alakul a trágyázás hatása a jövedelemre s ha a jelenlegi nyomott viszonyok közt egyes gazdaságok mégis teljesen kielégítő jövedelmet tudnak elérni, ezt a legtöbb esetben a trágya előállításának költsége és a trágya értékesítési ára közt fenforgó helyes arányra lehet visszavezetni.

Ezen okból különös figyelmébe ajánljuk gazdatársainknak ezen arány kipuhatólását s nagy hálával fogadják, ha az e tekintetben elért konkrét eredményeket velünk közölni sziveskednének. Hensch Árpád.

IRODALOM.

A szövetkezeti biztosítás Magyarországon. Közli és a magyar gazdaközönség figyelmébe ajánlja az országos magyar kölcsönös biztosító szövetkezet. Ily czímen a szövetkezet egy most megjelent vaskos füzetben megalakulásának történetét ismerteti, elmondja azon megtámadatásokat, amelyeknek megalapítása kezdetétől fogva ki volt téve s amelyeket a kartebe lépett biztosító intézetek az erószak minden eszközével vívtak meg ellene. Rendkívül érdekes s tanulságos a füzetnek ez a része, mely a kenyérharcznak egy századvégéi nagy képét tárja fel. Végül ismerteti a füzet a kölcsönös biztosító szövetkezet által már eddig elért eredményeket, amelyek a közhaszon szempontjából főként abban nyilvánulnak, hogy a szövetkezet fellépése következtében a részvénytársaságok is kénytelenek voltak leszállítani díjtételeiket.

E füzet célja az, hogy a gazdaközönséget felvilágosítván, egyfelől a biztosító szövetkezet céljainak közhasznú volta, másfelől az ellene megindított hadjárat méltatlansága felől: a biztosítás terén diskreditálni kívánt szövetkezeti eszmét megvédje.

Melegen ajánljuk a füzetet olvasóink figyelmébe, mely tárgyának természeténél s kitűnő előadási modoránál fogva a teljesen laikus közönség előtt is érdekes olvasmány-számba mehet. Érdeklődőknek díjmentesen megküldi a füzetet az országos magyar kölcsönös biztosító szövetkezet (Budapest, Józsefkörút 8.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

174. kérdés. Kérem gazdatársaimat, sziveskedjenek nekem némi utbaigazítást adni a gomborka legalkalmasabb vetési ideje, az aratás körüli eljárás és a termény jelenlegi árára nézve. Mult évben az egész tábla kiveszett s ezt a tulkorai vetésnek tulajdonítottam. Cs. Gy.

175. kérdés. Kérem tudatni, mi a hatásköre a kisközségben a községi bírónak és mely ügyekben és esetekben intézkedik önállóan? Szilvás. V. K.

176. kérdés. A Gleditschia futóhomok-talajon, élősvénynek alkalmazható-e sikerrel? L. J.

177. kérdés. Korai tengerit óhajtanék vetni azon célból, hogy utána kellő időben őszi gabonát vethessek. Kérem gazdatársaimat, hogy a székely tengerin kívül, — mely itt nem bizonyult bőtermőnek — mily fajtaikat ajánlanak beszerezni? Ny. F.

178. sz. kérdés. Mellékelve küldök 3 almafavesszőt, melyek tele vannak apró férgekkel. Mily rovarok ezek, ártalmasak-e és mivel lehet őket elpusztítani?

A fa egy 4 éves almafa és ezen férgek még az őszzsel mutatkoztak, most az egész törzs és az összes ágak tele vannak. Ó-Sztapár. Sz. B.

179. sz. kérdés. Őszi szántásba zabot vettem és most lóherét akarok vetni rá géppel.

Az én felfogásom szerint korainak tartom a lóherét most elvetni, tehát a zabvetés kikelése után vetném el. Nem teszek-e kárt ezzel a vetésben? Kat. holdanként hány kg. heremag vetendő? Szacsol. T. L.

180. sz. kérdés. Egy szaklapban olvastam a gözcsepülőgép lokomobiljának szántásra való alkalmazhatóságáról. Amennyiben az eszme praktikusnak tetszik előttem, a következő kérdéseket teszem fel a tárgyban.

1. A Pelous toulousei gyáros rendszerét értve egy 8 lóerejű lokomobil 12 hüv. mélyen, mely szélességű, azaz hány eke szélességű (ha egy eke 12 hüv. mélységű barázdát szántana) 2, 3, 4 barázdát volna képes szántani, azaz óránként mennyi területet volna képes 12 hüv. mélyen felszántani.

2. Mi különbség volna ezen gép és az ökörfogat munkája között, azaz melyik kerülne mindent felszámítva kevesebbe.

3. Van-e már ilyen gép Magyarországon: munkába, vagy valamely gyáros foglalkozik-e már ezen eszmével.

4. Miután csak itt is környékünkön 10 drb 8 lóerejű gép hever munka nélkül 10 hónapon keresztül, ezek bármelyikét könnyen és jutányosan fel lehetne használni szántási munkálatokra a Bajacz liancourti gyáros rendszere szerint, amelylyel még egyszer annyi munkát lehetne végezni; vajjon előnyösebb volna-e ez, az előbbi rendszerénél. Mi közép-birtokosok nagy géppel nem birunk, de eszplógép lokomobiljával nagyobb részünk rendelkezik és egy kölcsön-gépet, vagy ketten összeállva könnyen összehozhatnánk, ha a dolog beválna. F.-Ábrány. M. D.

181. kérdés. F. év tavaszán egy magtárt szándékozom építtetni, mely alatt pincze is lesz. A földszinti padozatot czeментtel akarom bevonatni deszkapadozat helyett. Kérem, vajjon alkalmas-e magtárba czeмент-padozat, s vajjon szükséges-e portland-czeмент, vagy pedig megfelelő a sokkal olcsóbb román-czeмент is? T.-Németi. G. S.

182. kérdés. Hizó bárányokat adtam el, amelyek itt a gazdaságban leölve és úgy elszállítva lesznek. Eddig ez nem járt semmiféle nehézséggel, most azonban úgy hallom, a bárányok után járó fogyasztási adót deponálni kell a községi bírónál és a deponált összeget csak akkor kapja vissza az ember, ha a vevő a feladó vevényt visszaküldi. Kérem velem tudatni, szükséges-e ez, mert itt azt mondják, ha nem így teszek, akkor joga van a fogyasztási adóbérlőnek reám büntetést szabni. S.-Megyer. P. M.

183. kérdés. 1500, legfeljebb 2000 frt költséggel egy uri lakóházat óhajtok gazdaságomban építtetni. Tisztelettel kérem gazdatársaimat, sziveskedjenek egy czélszerű tervvel és az ezzel járó költségvetéssel megismertetni. A négyszögben épült majornak egyik frontját képezné e lakóház és közvetlen háta mögött egy gyümölcsös kert van, és az épülendő ház elejével szembe állva, jobbról egyik fő düllő-ut huzódik, a háznak ezen a végén óhajtanám az irodámat. A költségvetésnél figyelembe

kérem venni, hogy a téglának 3 frt 20 kr., a cserépszindelpnek 4 frtért számítom ezért. A faanyagot Pancsováról, vagy Verseczről szállítatom. Kínálkozó vállalkozóim pedig jobbszerű falusi parasztház-építők. Fő súlyt az asztalosmunkára fektetek, hogy az szolid munka és jó anyag legyen.

F. G.

184. sz. kérdés. Miképpen lehetne a szántóföldön és az erdőben elszaporodott lapineket kiirtani? Lehetséges volna-e az erdőben, mely gondosan elzáratik és hol a lapinek fő tartózkodási helye van, azirtást a lyukakba elhelyezett strychnines tejjel mérgezett zöld-séggel pusztítani? Megjegyzem, hogy megyém-ben sok helyütt a lapin valóságos csapás, erdők pusztulnak el tőle, az ökor szántás közben hasig szakad be az át meg átlukasztott földbe.

Kis-Korpád.

Z. J.

185. sz. kérdés. Gazdasági kocikat és szekereket mily anyaggal legezlszerűbb befesteni: olajfestékkel, kátránnyal vagy karbolinummal, tekintve mindegyiknél, mennyibe kerül egy szekér befestése, mennyi ideig tartja meg eredeti színét s a különféle színű karbolinummok színtartóak-e s végül melyik anyag bír jobb konzerváló hatással?

K. S.

186. kérdés. Kétéves herém tavasszal már egyszer szépen megindult hajtani, de egy hét óta szemlátomást pusztult. Utána néztem a dolognak, mert feltűnt, hogy csak ott vész jobban, hol a föld lazább minőségű, míg ugyanabban a táblában, ahol kötöttebb a talaj, nem pusztul annyira. Az éjjeli fagyokat gondoltam az oknak, de jobban megnézve, a beküldött apró hernyókat, illetve pondrókat lettem, melyek a here szárában, gyökerében nagyobb mennyiségben vannak. En drótféregnek gondolom, illetve azok legfiatalabb ivadékának, mert legtöbbet azok társaságában találtam. De bizonyosság okáért bátor voltam mellékelve beküldeni azok szives megállapítása végett, mert én még senkitől sem hallottam, hogy drótféreg a herét pusztítja. Ugyan e pondrót már többször találtam buza- és rozsvetéseimben és sok kárt okoztak.

Köleshalom.

G. K.

Feleletek.

Gomborkavetés. (Felelet a 174. számú kérdésre.) A gomborka vetési idejére nézve megjegyzem, hogy azt a talaj és klimatikus viszonyok szerint április hó folyamán vethetjük el, szem előtt tartva azt, hogy minél korábban vetjük a gomborkát, annál kevesebbet fog a bolhától szenvedni, mely a gomborkában is érzékeny károkat okozhat. A mint a levélben említve van, múlt évi vetése teljesen kipu sztult s ezt a tulkorai vetésnek tulajdonítja, utóbbi nem tartom valószínűnek, mert a gomborka egyik jellegző tulajdonsága, hogy az időjárással szemben nem kényes, sőt őszi vetésével is sikeres kísérletek történtek. De talán inkább a talajban kell a nemsikerülés okát keresni, mert igen kötött — kérgesedésre hajlandó — agyagtalajon különösen, ha ez tulnedves is, a gomborka igen rosszul sikerül; a gomborka a homokos vegyületű — kissé szárazabb természetű — talajokat kedveli s ezeken adja legjobb termését. A kötött, kérgesedésre hajlandó talajokon a kéreg képződése esetén könnyen kipu sztul, feltéve, hogy fogasolás vagy kapálással nem segítünk idejekorán a bajon: éppen ezért legjobb 24 cm. sortávolságra vetve egyszer megkapálni s nem tulsűrűen vetni, mert a tulsűrű állás szintén nem szolgál a gomborka fejlődésének előnyére; utóbbi esetben a sorokra keresztirányban menő fogasolással kell ritkítanunk. Kat. holdanként a jóminőségű magból 5—6 kilogramm teljesen elegendő.

A mint a gomborka szára s tokja illetve beczős táskája megsárgul, hozzáfogunk az

aratáshoz, mely teljesen olyan, mint a nyári repceé; a tulérett gomborka beczői könnyen felpattannak, miért is ne késlekedjünk az aratással, hanem a mint a mag barnulni (pirulni) kezd, lássunk nyomban hozzá.

A gomborka rendes piaci árát nem képez ugyan, de márczius közepe táján 11—12 frtjával jegyezték a gomborkát.

K. K.

Községi bírák hatásköre. (Felelet a 175. sz. kérdésre.) A községi bírónak önálló hatásköre a törvény értelmében tulajdonképpen nincsen, mert az 1886. évi XXII. t.-cz. 62. §-ában csakis a községi eljáróság teendői vannak körülírva, azok is oly tág magyarázatokkal, hogy annak értelmében az eljáróság hatáskörébe tartozik minden felsőbbközigazgatási hatósági rendeletnek és mindazon teendőknek végrehajtása, melyeket törvény vagy rendelet a községre utal, kivéve azokat, amelyek kifejezetten a képviselőtestületi közgyűlésnek tartvák fenn, avagy különösen egyes községek hatáskörébe utalvák. Amint méltóztatik látni, ez egy roppant tág köre a teendőknek, amelyet speccializálni nem is lehet így általában, mert a dolog természete szerint a községi adminisztráció a teendők beláthatlan változatossága tömegét öleli föl. A községi bíró az eljáróságának csak egy szerve, ő maga csak az eljáróság képviselőtestületében intézkedhetik. Ha tudnók a konkrét esetet, amelyre a kérdés vonatkozik, megtudnók mondani, hogy ki van jogosítva abban eljárni, de így általánosságban a kérdésre kielégítő feleletet bajos adni, mikor azt maga a törvény se ad.

Gleditschia élősvény futóhomokra. (Felelet a 176. sz. kérdésre.) A Gleditschia triacanthos = Tüskés lepényfa futóhomokra nagyon jól alkalmazható élősvényül; mert abban elég jól tenyészik és kellő gondozás mellett, elég sűrű és áthatlan sövényt alkot. Hogy a sövény céljának megfelelően, csak egy sort kell ültetni és pedig az egyes töveket 15 cm. távol egymástól; ültetés után a földtől 2—4 cm.-re visszametszeni és az előtörő hajtásokból kétoldalt állót meghagyva, a többi júniusban visszakurtítani. Őszszel vagy a tél folyamán meg lehet kezdeni a koczkaalakban való összefonást. Az ültetés követő első évben legfőleg egy koczka lesz készíthető; a következő évben már több is nyerhető. Minden összefonás után a koczka karjait alkotó vesszők visszametszendők, végső rügynek egy olyant hagyva, amely abba az irányba áll, a melybe a karoknak növekedniök kell. Minden nyáron a mellékajtások 2—3-szor megkurtítandók, hogy mentől jobban elágasodjanak és a koczka közzeit kitöltse. 6—8 év alatt elérte a sövény a megfelelő 2—3 m. magasságot, a midőn a karok vesszői vízszintesen hajlítottak és köttetnek le, hogy a sövény korczát képezzék; ezután már csak a rendes nyírás szükséges, hogy a sövény meg ne kopaszodjék.

A. D.

Korai tengerifélék vetése. (Felelet a 177. sz. kérdésre.) Oly korai tengeriféleség, mely mindenütt beválna, nem létezik, mint ez a kérdésben említett korai székely tengeriről is látszik, melylyel pedig sok gazdaságban kiváló eredményeket értek el, soha sem tévesztve el szem elől, hogy koránérő, tehát kevésbé bőtermő féleséggel van dolgunk, mint általában a későn érők lenni szoktak.

A korán érő tengerik közül például tessék kísérletet tenni a következő fajtákkal: korai florentini, korai aranyárga kanadai, magyar kínés tengeri; valamivel későbbben mint ezek, de szintén eléggé korán érők az alicuthi pignoletto, a fehér páduai, mely utóbbi például gróf Eszterházy Mihály pozsony megyei birtokán kiterjedt mértékben termeltetik a legjobb eredménynyel.

Ily irányu kérdésekre biztos feleletet adni egyáltalában bajos, mert a gazda legbiztosabb felvilágosítást akkor nyer, ha saját gazdaságában összehasonlító termelési kísérle-

tek alapján győződött meg arról, hogy viszonyai között, mely féleség válik be legjobban.

Ky.

Kagylós paizstetvek irtása. (Felelet a 178. sz. kérdésre.) A beküldött almafaágakat a paizstetű (*Mytilaspis pomorum* Bouché) lepte el igen nagy számmal, ami minden bizonynyal ártalmára van a fának s a fiatal fácskának esetleg halálát is okozhatja.

Az ellene való védekezés igen nehéz. A hol e tetűfaj csak egyes, szórványosan álló fácskát lep el, ott tanácsos, hogy e rovarot tél folyamán s még most is nedves napon a fáról éles kefével lehorzsoljuk, hogy a földrehullott, megázott peték ily módon elpusztuljanak.

Az idő előrehaladottsága miatt most már legezlszerűbb a fák paizstetves részeit bemeszlni, vagy dohánnyfőzettel bemázolni. E dohánnyfőzet úgy készül, hogy az olcsó minőségű dohánnyt addig főzzük, amíg teljesen szét nem fő, ehhez hozzáöntjük a közönséges házi-szappannak sűrű, pépszerű oldatát, úgy, hogy a dohánnyal összekeverve jó sűrű maradjon. Ezzel kell azután a fát jól meg-illetőleg lemosni.

Pásztor István.

Lóhere vetési ideje. (Felelet a 179. számú kérdésre.) A vörös lóhere nem oly kényes a tavaszi idővel szemben, mint pl. a luczerna, miért is a lóhere kora tavasszal — tapasztalatilag — akár a hó tetejére is elvethető. Bárán együtt lett volna vethető a zabbal, illetve azzal egyidőben. Most már várni kell, a míg a zab kikelve megerősödik: 3 levéllel bír. A zabra legjobb lesz a lóherét szóravető-géppel vagy kézzel szórva elvetni. Kat. holdanként 8—10 kgr. magot számítva és pedig oly módon, hogy a szóravetés előtt megfogasoljuk a zabot (ez ártalmára egyáltalán nem lesz) s vetés után könnyű sima hengerekkel hengerezünk. Ha sorvető-géppel óhajtana vetni (a mi szintén megtehető) akkor vetés előtt felesleges lenne fogasolni.

Ky.

A cséplőgép lokomobilja a gőztalajművelésnél. (Felelet a 180. sz. kérdésre.) Már azóta felszinen van a közönséges gazdasági lokomobilnak gőz-talajművelésre való felhasználása, mióta a gőzszántás haszna tényleg behozonyult. S hogy azóta sem sikerült ezt a kérdést kedvezően megoldani, ez mutatja legjobban, hogy a gazdasági lokomobil nem való gőztalajművelésre, vagy legalább is nálunk haszonnal e célra nem alkalmazható. Azok a rendszerek, melyekre kérdéstevő hivatkozik, nem az egyedüliek e téren, mert azokon kívül van Fowlernek, Doilbergnek és Sacknak is lokomobil-üzemre készített gőzekéje. És mindezeideig egyik sem tudott magának nagyobb tért hódítani a gyakorlatban, főleg azért, mert a közönséges gazdasági lokomobil a gőztalajművelésre gyenge. Ehhez hozzájárul az aránylag nagy befektetés, a minden eddigi rendszernél akadályt képező nehézkes kezelés és végül a kevés munkabírás.

Hogy ezek a valódi okai a lokomobillal való gőztalajművelés nem sikerültének, arról röviden csak ennyit:

Ha már gőztalajművelést akarunk berendezni, úgy első sorban is azt követelhetjük meg, hogy a talajviszonyoknak megfelelően mélyművelést alkalmazzassunk. A mélyművelés kezdődik gőzekénél körülbelül 24 cm-nél s lemegey 40 cm.-ig, a rigolozásnál 70—80 cm.-ig is. Kérdéstevő 12 hüvelyk mély szántást említ, ez 31.5 cm. mély barázdának felelne meg ugyanilyen barázdaszélesség mellett.

Ilyen barázda huzására még laza, homokos, szántásra kellően nyirkos és alkalmas talajon is legkevesebb 400 méterkilogramm, tehát mintegy 5.5 lóerő kellene, ha az eke perczenként 50 méter utat tenne, vagyis oly gyorsan járna, mint az ökor jár rendes szántáskor eke előtt. Mivel pedig ezenkívül kell a sodronykötelet is huzni és a sodronyt felcsavaró gépezetet hajtani, az a 8 lóerős gazdasági lokomobil nem sokkal többet tudna vé-

gezni, mint egy eke egy nap. Ily mélységre csak egy eketést lehetne járatni s azt is csak olyan lassan, mintha ló huzná, tehát mintegy 80 méternyi perczenkénti sebességgel. A napi munkabírás ilyenformán ily szántásnál 2 kat. holdnál többre semmiesetre sem menne. Már pedig, ha már gözekével szántunk, akkor nemcsak azt kívánjuk meg, hogy mélyen, de azt is, hogy sokat szánthassunk bizonyos idő alatt. Ez pedig a gazdasági lokomobillal lehetetlen. Az előbbi példa a legkedvezőbb talajviszonyokra van számítva, mert ilyen földön tavaly végzett kísérleteimnél csak 24 cm. mély és 26 cm. széles barázdánál 50 méternyi perczenkénti sebesség mellett 27680 kg. vonóerő-szükségletet tapasztaltam, mi megfelel 3 lóerőnek, vagyis 22974 méterkilogramm munkának. Mivel pedig az eke mélyebbre eresztésénél a vonóerőszükséglet rendkívül nagyságban növekszik — erre nézve még ugyan teljesen pontos adataink nincsenek, csak annyi tény, hogy aránytalanul növekszik a vonóerőszükséglet — a 31 cm. mély szántásnál 3 lóerőnél jóval több fog kelleni s a hozzávetőlegesen számított 55 lóerő inkább kevesebb mint több. Még inkább áll ez kötöttebb földeken.

Ami a befektetési költségeket illeti, azok szintén alig állhatnak arányban a végezhető munkával. Bárminő rendszert választson is kérdéstevő, néhány ezer forint okvetlen rá-megy a beszerzésre s ezen tőkével szemben naponként sekély szántásnál is legfeljebb 5 kat. hold terület felszántása áll eredményül. Messze vezetne itt a szántási költségek kiszámítása s azért e pontot bővebben tárgyalni e helyen nem lehet.

Csak még a kezelés nehézségeiről néhány szót.

Az egylokomobilos gözeke-rendszerek, Borszig rendszerének kivételével majdnem mind nehézkes kezelésűek, mert hosszú kötéllel s különféle horgonykocsikkal dolgoznak. Aki látta már, mennyi munkával jár a horgonykocsik helyes beállítása, a kötél kifeszítése, szóval a szántásra való beállítás, az bizonyára meggyőződhetett az itt felmerülő nehézségekről. De ez egymagában még nem lehetne elég ok arra, hogy emiatt ne használjanak egygöze-gépes gözeke-rendszert. A kezelés nehézsé-sége főleg a szántandó területre való kiszállítá-sban rejlik. A közönséges gazdasági lokomobi-lt igaerővel lehet csak a szántás helyszínére szállítani s ott, mivel rendszeren nem lehet az egész területet egy állandó helyről felszán-tatni, minden egyes továbbmenetelnél újra ismétlődnek, ugy a szállítási, mint a felállítási kalamitások. Ehhez pedig mindig sok erő s aránylag sok idő is kell. Már pedig sem az erő, sem az idő nem áll ingyen a gazda ren-delkezésére. Az itt felmerülő munka pénz-értéke újból csak a szántási költséget terheli s nagyobbítja. Nálunk Magyarországon, hol a gazdálkodás még általában sokkal külterjesebb, mint a nyugaton, — legalább szerény véle-ményem szerint — nem lenne szükséges ilyen göztalajmivelési módot életbe léptetni. Ez, ott, ahol már sokkal rosszabb munkáviszo-nyok vannak mint nálunk, hol kisebb terüle-tekre van szoritva a gazdálkodás, hol sokkal intenzivebb mívelésre van szükség, hogy jöve-delmezzen a gazdaság, néhány kivételes eset-ben talán kifizetheti magát. De nálunk, a mi mai viszonyaink közt, mikor 15 frt szántásbér már hallatlanul drága, nem lehet jövedelmező.

Van sok más módja annak, hogy a gazdasági lokomobil kihasználtságát s ne le-gyen kénytelen 10 hónapig tétlenül heverni; de gözszántásra használni a mai rendszerek mellett alig lehet.

Czélzerű magtárpadozat. (Felelet a 181. sz. kérdésre.) Magtárak földszinti helyiségében egy vízátlatlan, egyenletes s minden repedéstől ment betonburkolat határozottan jobb, s czélze-rűbb, mint bármimemű deszkapadló. Eltekintve, hogy a beton csakugyan elpusztíthatatlan, nem eléggé megbecsülhető jó oldala, hogy rajta felette

egyszerű a beraktározott szemet a zsisziktól, gabonamolytól stb. megvédeni. A betonhoz csakis portland cementet szabad használni. s ezt is a felső 2 cm. vastag rétegben 1 : 2 arányban kell a homokkal kevernie. Gyengébb keverékben a beton nem eléggé kemény, s az átlapátoláskor porzik s kopik. A felületét egy-szerűen fával simitassa ki, mert vas simítóval a beton összes pórusai eldugulnak, s felülete minden nagyobb hőmérsékletváltozás alatt izzadni kezd.

Költség tekintetében a deszkapadozat s egy 6—8 cm. vastag portland cement beton között számbavehető különbség alig van, sőt ha a kavics, s homok kéznél van, a beton még valamivel olcsóbb is lehet. Részletes költségösszeállítás, közelebbi adatokat külön-ben e lap 1894. nov. 21-iki számában találhat.

Sz. Gy.

Beszédési körből kiszállított hus fo-gyasztási adója. (Felelet a 182. sz. kérdésre.) A községi eljárásnak, illetőleg az adóberlő-nek kívánása egészen jogosult, mert a borital-és husfogyasztási adóról szóló szabályok 84. §-ának 2. pontján alapszik. Eszerint ők jogosi-tva vannak az adó deponálását követelni, de viszont az erről szóló hiteles bizonyítványt azon beszédési körben, ahová a bárányhus bevitetett, az adószedésre jogosult, (kinestári közeg, község, vagy bérlő) fizetés helyett el-fogadni köteles.

Mindazonáltal okosabban cselekszik az az adóberlő, aki a publikumot ilyesmivel nem zaklatja, mert haszna ugy sincsen belőle.

Urilakóház építése. (Felelet a 183. számú kérdésre.) Uri lakóházát 1500—2000 frt költséggel aligha építheti fel, még azon esetben sem, ha a téglát házilag állítja elő s cselé ei által is elvégezhető napszámos munkák egy részéért mit sem számít.

Ha a lakást csak három középnyagású lakószobával s egy irodával tervezné is, a ház alapterülete a szükséges mellékhelyiségekkel, folyósóval stb. mégis 180—200 m²-re ugna. Egy négyszög méter beépített területet hasonló épületeknél pedig még a legegyszerűbb kivitel mellett sem lehetséges 18—20 frton alul elő-állítani, a mi pedig a jelen esetben már is 3300—4000 frt kiadást okozna.

Sz. Gy.

Üregi nyulak kipusztítása. (Felelet a 184. kérdésre.) A kérdéstevő alkalmasint lapin alatt a kis v. üregi nyulat (*Lepus cuniculus*, „Kíniglyhase”) érti, amelyet pár évvel ezelőtt a vadállomány „szaporítása” végett különös gondnal tenyésztettek, hogy egy uri vadász a szerény 50—100 lövés helyett, naponta leg-alább 2—3000 patront kiölhessen. Ez a ha-szontalan kis nyul azonban olyan szapora faj, hogy a 2—3000 lövés öszszel keveset árt neki, mert nyáron át annyira elszaporodik, hogy ősz elején s télen át bizony ugy a kertekben, mint az erdőben ugyancsak sok kárt tesz. S így a kis korpádi eset, csak egy a sok közül és sok gazdának fáj már a feje ezen szapora állat miatt.

Hogy a *strychnines* zöldségnek lesz-e sikere, az egyelőre attól függ, hogy vajjon a nyul hozzá harap-e az efféle gyanus zöldség-hez? Ha erővel akarja irtani, akkor tessék kénnel fogni hozzá. Minden lyuk mélyére egy darab égőként kell bedobni s a lyukat azután betömni. De minthogy a nyul lyukjai valóságos labirintusok, a kénnel nem szabad spó-rolni, valamint szükséges, hogy minden egyes lyukba kerüljön belőle.

Ajánlom különben a foszfor alkalmazását ugy, ahogyan azt egerek ellen alkalmazzák s hogyan azt májban a „Köztelek” is közölte. Jelen esetben azonban a foszforpép erő-sebb, legyen (50 rész lisztre és 50 rész vízre 2 rész foszfort kell alkalmazni) és egy-egy nyulüregbe többet is kell adni, mint az egér-lyukba. Szükség esetén az irtóeljárást ismét-elni kell.

J. J.

Talajfonálférgek. (Felelet a 186. számú kérdésre.) A Köleshalomról beküldött heregyö-

kerekben lévő állatok nem drótférgek, hanem olyan talajfonálférgek (Nematodák), a melyek rothadó növényi s általában bomló szerves ré-szekben egyszer-másszor tömegesen előfordul-nak, de az élőnövényt nem bántják. E szerint e férgek, melyek a trágyában és pocsolyában néha óriási tömegben akadnak, nem voltak a herepusztulásnak okozói: ők a herebe csak most tavasszal huzódtak be, a mikor már a gyökér tényleg rothadni kezdett.

Hogy a valódi ok mi, azt ugy látatlanba mondani nem lehet. De miután a here pusztulása csak a lazább talaju foltokon látható, alkalmasint igaz ama véleménye, hogy a here kifagyott.

J. J.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei: Gazdasági tanulmányut	
Oroszországba.	449
Szőlőmívelési és borászati bizottság ülése.	449
Élet-halál harc. <i>Budaí Barna.</i>	449
Allattenyésztés.	
A XV. tenyészállatvásár. <i>Monostori Károly.</i>	500
Hizlalás kukoriczamoslókön. <i>Ugron Zoltán.</i>	501
Növénytermelés.	
Fükeverék állandó rét alakításához.	502
Kertészet, Szőlőszet.	
A különféle ojtási módokkal végzett kísérletek szakszerű elbírálása. <i>Szilágyi János.</i>	502
Lótenyésztés.	
IX-ik luxuslövésár.	505
Üzeman.	
Az istállótrágya értékéről. <i>Hensch Árpád.</i>	506
Irodalom.	
A szövetségi biztosítás Magyarországon.	506
Levelészekrény.	506
Vegyések.	508
Kereskedelem, tőzsde.	511
Budapesti gabonatőzsde. — Vetőmagvak. — Mű-trágyák. — Szeszület. — A központi vásárcsarnok árújegyzése a nagyban (en gros) eladott élelmi-czikkek áraitól. — Állatvásárok: Budapesti gazdasági és tenyészmarhavásár. — Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti lóvásár. — Kö-bányai sertésvásár. — Budapesti szurómarha-vásár. — Ingatlanok árverései (20000 frt bes-értéken felül).	514
Szerkesztői üzenetek.	514

Az OMGE. egyesületi tanácsa márczius hó 30-án tartotta rendes havi ülését a Köz-telken *Dessewffy Aurél* gróf elnökelete alatt. A tanács elhatározta, hogy a szövetség végre-hajtó-bizottsága útján átiratot fog intézni az összes törvényhatóságokhoz, felkérve őket, hogy alkossanak oly szabályrendeletet, vagy hassanak legalább bizalmas utón arra, hogy a megyebeli összes községek a megyei gazda-sági egyesületbe tagul belépjenek, ami által az egyesületek anyagi helyzete javulván, a mezőgazdaság érdekében hasznosabb műkö-dést fejthetnének ki, másrésről pedig, miután a gazdasági egyesületek az egész megye mezőgazdaságának érdekében működnek, — de a terheket a megye gazdaközönségének csak egy kis része viseli, — kívánatos, hogy a megye gazdaközönsége legalább a községek hozzájárulása útján szintén osztozzék a ter-vekben, Foglalkozott a tanács a bécsi gazda-sági egyesület által Bécs-Ujhelyen szervezni ki-vánt kiviteli marhavásár ügyével s megbízottat küld ki a szervező bizottság tárgyalásaira. Ezek után az egyesületi folyó ügyeket intézte el a tanács.

A záloglevelek és a jelzáloghitel. A ma-gyar földhitelintézet a napokban tartotta évi rendes közgyűlését, amelyről a napilapok nyo-mán a „Köztelek”-ben is megemlékeztünk és felemlítettük azt is, hogy a földhitelintézet zá-logleveleinek elhelyezése a múlt évben Ausztriában a magyar értékpapírok ellen indí-tott hajsza következtében meg volt nehezítve, emiatt a földhitelintézet a külföldi piacokat igyekezett az idehaza el nem helyezhető zálog-velelkekkel felkeresni. Ámde eközben egy igen szomorú tapasztalatra jutott a földhitelintézet,

amely élénken illusztrálja a legutóbbi időben hozott törvényeinket, melyek a záloglevelek kibocsájtását annyira megkönnyítették és a törvényes kedvezményeket oly kibocsájtványokra is kiterjesztették, melyek nem pusztán a jelzáloghitel, hanem a legkülönfélébb követelések alapján bocsájtattak ki. A jelzálogkövetelésekkel fedezett különleges minőségű záloglevelek belső értékének a tudata a külföldi közvéleményben ugyanis megzavartatott, a szó szoros értelmében vett záloglevelek ismerve a külföldi tőkepiénzesek szemében elmosódottaknak látszanak s ezért a nyereszkeskedő pénzintézetek által kibocsájtott magasabb kamatozású zálogleveleket inkább vásárolják, mint a reális értékű, de kisebb kamatozásúakat. Ennek a következménye az is, hogy a földhitelintézet által legutóbb kibocsájtott 3¹/₂%-os záloglevelekben oly csekély forgalom volt elérhető. Csak hogy a zálogleveleknek ezen megnehezített értékesítését a kölcsönvevők sinlik meg, mivel ugy a záloglevelek magasabb kamatlábjá, valamint az ezen záloglevelek értékesítésekor a közvetítőknek engedélyezett magasabb jutalék a kölcsönvevőre való áthárításban leli fedezetét és ezáltal a jelzáloghitel drágábbá válik. A záloglevelek kibocsájtásának versenyre kényszerítő határozottan a kölcsönvevő földbirtokosok hátrányára fejlődik. Ez sem a törvényhozásnak szándéka nem lehetett, sem a jelzáloghitel igénybevevő földbirtokosok érdekeivel össze nem egyeztethető, azért okvetlenül követelnünk kell, hogy egyrészt tisztán a földbirtok érdekeinek előmozdítására alapított, nem nyereszkeskedő intézmények (nálunk a földhitelintézetek) pupilláris biztosíték alapján kibocsájtott záloglevelei és a nyereszkesedésre alapított részvénytársaságokhoz külsőleg hasonló, de belső értékre nézve nagyon is különböző értékpapíroik között határozott különbség tétessék, másrészt a záloglevelek kibocsájtása szigorubb feltételekhez köthessék, a kibocsátó helyek illetéktelen szaporodása meggátoltassék és a kölcsönt vevő földbirtokosozástól és a megkárosodástól és a különféle czimeken gyakorolt és indokolatlan megterheltektől megóvassék; végül pedig a nyilvános jótékonyági [és egyéb] alapok, valamint az árnavagyon a tényleges jelzálogi biztosítékokkal bíró ilyen záloglevelekbe helyeztessék el. Sokat vagyunk kénytelenek panaszkodni a gazdahitel szervezetlensége miatt. A jelzáloghitel eddig elég kielégítően fejlődött, de most már erre is reávetette magát a nyereszkesedés szelleme, amely mig egyes kevésbé reális intézményeknek a gazda kárára jelentékeny jövedelmet biztosít, addig a valóban a gazda érdekeinek megfelelő intézmények működését a helyes fejlődés terén megnehezíti, miért is a gyökeres és gyors segítséget a legérélyesebben kell sürgetnünk.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet e hó 31-én tartotta meg Csávossy Béla országgyűlési képviselő elnöklete alatt harmadik rendes közgyűlését, mely egyhangulag tudomásul vette az előterjesztett jelentést és úgy az igazgatóságának, mint a felügyelőbizottságának a felmentvényt megadta. Vasadi Balogh Lajos lelkes, Balkányi Herman (Kassa) és Horváth Gyula szövetkezeti tagok lelkesült szavakban méltatták a szövetkezet közhasznú működését és indítványukra a közgyűlés az igazgatóságának jegyzőkönyvileg mondott köszö-

netet. A választások során gróf Teleki Géza, Csávossy Béla, gróf Andrássy Géza, Dessewffy Arisztid, Szentkirályi Kálmán, Szőnyi Zsigmond és gróf Teleki Sándor alapító igazgatósági tagok, kiknek mandátuma alapszabályszerűleg lejárt, újabb 3 évi időtartamra egyhangulag ismét megválasztottak. A felügyelő-bizottságba Maszák Hugó, Görgey Béla, Widder Henrik, Birnbaum Imre és Zsengery Manó rendes, Oreczy Dezső póttagnak egyhangulag újból beválasztottak. — A közgyűlést nyomban követő igazgatósági ülés egyhangulag elnöké gróf Teleki Géza, alelnökké Csávossy Bélát választotta meg. — Elnök gróf Teleki Géza birtokán, Pribékfalván, betegem feküdvén, meleg hangu levélben mentette ki elmaradását; gróf Andrássy Géza pedig Bécsben ő felsége kezébe tette le a belső titkos tanácsosi esküt és ez okból nem jelenhetett meg a közgyűlésen. Mindkettőt a közgyűlés táviratilag üdvözölte.

„Magyar Szesztermelő.” A Magyar-Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesületének szaklapjából a 7-ik szám most jelent meg. A lap az egyesületi közleményeken kívül a szeszüzembe vágó kérdésekkel foglalkozik szakavatott egyének tollából eredő cikkeiben. „Egyesületünk s az ipari szeszgyárak” című cikk a mezőgazdasági és ipari szesztermelőket csoportosulásra hívja fel, mert szerinte mind a két iparág fellendülése és fejlődése az együttes működésétől várható csak. Zalka Zsigmond kassai gazdasági tanintézeti tanár a kinőtt malátá készítéséről teszi közzé gyakorlati tapasztalatait. A „Különfélék” rovatában január havi szeszforgalmunkról, a szesztermelésről és rum készítéséről közöl a lap cikkeket. Az üzleti közleményekben a szeszárjegyzések budapesti és bécsi vágómarhavásárok tudósítása található. A lap megszerezhető a Mezőgazd. Szesztermelők Országos Egyesületébe való belépés által, mely tagjainak az évi 10 frtnyi tagsági díj fejében a lapot ingyen küldi. A lap előfizetési ára egy évre 10 korona félre 5 korona, előfizetéseket elfogad a kiadóhivatal (Bpest, Üllői-ut 25.)

A nyitrai megyei gazdasági egyesület igazgató választmánya Emödy József elnöklete alatt márczius hó 29-én tartott ülésében elhatározta, hogy egész tevékenységét hitel- és fogyasztási szövetkezetek alakítására fogja fordítani, mert ezzel segíthet leginkább a földmivelő nép anyagi helyzetén. Titkár bejelentette, hogy f. hó 28-án Komjáthon tartott alakulási értekezletet, hol 29 tag már is 70 üzletrészt jegyzett, s hol a végleges alakulás ápril hó 3-án fog megtörténi. Bejelentette tovább a titkár, hogy a husvétüi ünnepek alatt Nagy-Czétényben, Nagy-Kéren, Kis-Mányán, Bánkeszin és Szkaacsányban fog szövetkezeteket alakítani. Ezen kívül elő van készítve a talaj ezen hasznos intézmények számára legalább 20 községben, hol a szövetkezeteket ápril és május folyamán mindenütt meg fogja alakítani. Elhatározta a választmány, hogy kérni fogja, nagyobb pályadíj kitűzését a *sertésvész elleni óvszerre*, ugy a földmivelésügyi miniszteriumtól, mint az OMGE-től. A gazdasági egyesületek országos szövetségét is felkéri, hogy a szegedi kiállításra szánt összeget szintén fordítsa ezen pályadíjra. Mint régi sérelemmel foglalkozott a választmány újból a bécsi *vesztégvadász kérdésével* és elhatározta, hogy ez ügyben föl ír a földmivelésügyi miniszteriumhoz és megkeresi a társesületeket, mert óriási igazságtalanságnak tartja, hogy a felvidéki marha akkor is ki van tiltva a bécsi szabadvásárról, midőn Németországba szabadon bebocsájtatik. Az ausztriai hatóságoknak ezen intézkedése, nem az ausztriai állategészségügy, hanem csak a bécsi mészárosok kedvéért tartatik fenn.

A m. kir. államvasutak ezidei díjkezelvényeinek ismertetése. A gazdaközönséget érdeklő általános díjkezelvények következő árucikkekre lettek engedélyezve: *Juhgyapju* Zsolnára a magyar posztgyár czimére való rendeltetéssel tetszés szerinti mennyiség fel-

adásánál a rendes viteldijjal szemben 24%-os mérséklés (II. osztály); kocsis és fuvarlevelenkint legalább 5000 kg.-ért való díjizetés mellett a mérséklés 50—55%-os a rendes viteldijjal szemben. *Czukorrépa* valamint a megfordított irányban szállított *répaszelet* és *mésziszap*, ha ezen küldemények Acs, Botfalva, Bükk, Diószeg, Hatvan, Kaposvár, Maros-Vásárhely, Mezőhegyes, Nagy-Surány, Nagy-Szombat, Nagy-Tapolcsány, Oroszka, Sárvár, Selyp és Szerenes állomásokra az ottani czukorgyárak részére vannak rendelve, illetve ott kerülnek feladásra; a fuvardíjnak a tényleges súly, de legalább a használt kocsis raksulya után való fizetése mellett 500 kilométer távolságig a zóna-díj szabáson alapuló igen alacsony díjtételek lettek engedélyezve. A mérséklés az államvasutakon fennálló legolcsóbb II. kivételes díjzabás díjtételeihez viszonyítva ennél 200 klm. távolságig átlagosan 20—25%, 500 klm-nél pedig 35—40%-al olcsóbb. A nyers czukornak a finomítóba, továbbá a czukorgyártásnál visszamaradó és a (mint szörplé és osmosévíz) a szeszgyárakban értékesíthető anyagoknak elszállítására szintén jelentékeny mérvű kedvezmény lett adva. A finomított czukornak kelen-dőségét biztosítandó szintén kedvezmény lett engedélyezve a vasuti szállításnál, különösen pedig a vámkülföldre irányuló ily áruknál a mérséklés a rendes viteldijjal szemben jelentékeny.

Ojtások a sertés-szerűmmal. Mint az „Aradi Közlöny”-ből olvassuk, a város mindkét allatorvosa részt vett a sertésvész elleni szeszrum használatára a fővárosi állatorvosi akadémián tartott tanfolyamon. A tanulmányok alapján mind a két állatorvos megkezdte Aradon a sertések beojtását, a mik eddig nagyon jó eredményt mutatnak föl. Többnyire a nagyobb sertés-áltományokban ojtanak és a beojtott sertéseknek csak kis százaléka hull el a meg nem fogamzott ojtás következtében.

A Magyar Gazdak Szemléje. A Gazdaszövetség ily című, Bernát István szerkesztése alatt megjelenő folyóiratának márcziusi száma a következő gazdag tartalommal jelent meg: Teendők. (Cz. J.). Haladva boldogulunk (Bálintffy Pál). Szövetkezés állami támogatással. (Löcherer A.). Az aratás prolema. (Eber E.). A francia családi élet. Följajdulás. Szabolcsból és Hevesből. Gazdasági politikánk multja és jövője. (Bálint J.). Latifundiumaink és az agrárszociális kérdés. (Körössy E.). A tüzhely védelme. (Issekutz Gy.). Különfélék és a rendes heti krónika egészíti ki a vaszkos füzet tartalmát, mely külön 60 kr-ért rendelhető meg. Előfizetési díja egészévre 6 frt. Szerkesztőség Budapest, Egyetem-utca 2.

Kötelező tüzkárbiztosítás. Veszprém vármegye fölliratot intézett az országgyűléshez, hogy a tüzkárbiztosítást államosítsa és kötelezővé tegye. Így véli elejét vehetni annak a sok csapásnak, melyet a tüzvész okozni szokott. Köztudomásu, hogy a tüzkárbiztosítás terén sok a visszaélés. Nagy szerepet játszik abban a biztosított hiszékenysége. A biztosított azt hiszi, hogy kár esetén a biztosított összeget levonás nélkül megkapja. Pedig dehogy. A kárvallott egyénre újabb családás vár. A részvénytársaságok ellen sok a panasz. Kötvényeikben annyi a kikötés, hogy a biztosított részére alig marad jog, ellenben a társaságnak módjában van mindenféle kifogásul jóformán minden kötvény erejét kijátszani. Mindamellett nem helyeselhetnők az állami biztosítást, a mely különben is legnehezebben viheto keresztül. Van az állami biztosításnál sokkal helyesebb ut és mód, ez a szövetkezeti uton való biztosítás, a kölcsönösség elvére alapítva, kevésbbé merkantilis, hanem inkább erkölcsi tartalommal. Az állami biztosításnál még jobb a vármegyei biztosítás is. Természetesen ez is csak kölcsönösségen alapulhatna és szövetkezeti formában működhetne. Egyik előnye volna, hogy a szövetkezet ügyeit a vármegye közege a közigazgatási ügyekkel együtt intéznék, a biztosítási

díjak a közpénztárba folynának, költség tehát alig volna, a befolyó jövedelem pedig kár- esetre, vagy tartalékalap képzésére fordíthatnak. Minden község évente összeírnia a tűzvézsnak kitétt épületeket, szalma, takarmány-féléket. Ezeket megbecsülné. Az összeírás be- végzése után a biztosítási összeg megállapít- tatván, tudná a község, hogy évente mit tarto- zik fizetni tűzbiztosítási díj gyanánt s ezt be- szedné pótdobban. Kár esetén az előjáróság a becslést végzi s a károsult a megye pénztárá- ból megkapná pénzét. Ez felelne meg a kö- zönség igényeinek. Akár a szövetségi formát, akár a vármegyeit választják, a kisgazdák mindenesetre jobban járnak, mint a nagy nye- reségre dolgozó társaságok útján. Maros-Tor- dában már évtizedek óta áll fenn egy ilyen intézet.

Mezőgazdasági kiállítás Turinban. A folyó évben (április—október) Turinban mező- gazdasági kiállítást nyitnak meg, mely az onnan érkező hírek szerint érdekesnek ígérkezik. A kiállításnak csak a villamosságot bemutató része leendő nemzetközi, ipari s mezőgazdasági osz- tállya pedig hazai lesz. Mezőgazdasági szakban bemutatják az olasz mezőgazdaságot, szőlőket s borászatot, élelmiszeri cikkekkel s az állattenyésztést. Ugyancsak az idén — áprilistól október végéig — Astiban nemzetközi kiállítást nyit- nak, melyben a mazsolaműst s borkiállításra alkalmas tartályok lesznek kiállítva, hogy „mód adassék azokat javított alakjokban bemutatni.” A kiállításon a szállítás összes, azon eszközei lesznek tökéletesített alakban bemutatva, melyek a borgazdákat, szőlőtermelőket érdeklik. (Waggonok, fa- és vasrezervoírok, görebe- k, hordók, tartályok, butellák, csomagolási gépek.) Felvilágosítást nyújt *Bubini* tanácsos (Páris, 17. Bd. de la Madeleine).

Nagy lóvásár Érsekújvárott. A Nyitra- megyei Gazdasági Egyesület által a f. évben rendezendő XVI-ik nemzetközi nagy lóvásár, mint minden évben, ugy most is május hó első hétfőjén s a megelőző vasárnap délután vagyis május hó 1-én és 2-án fog megtartatni. A múlt évi vásáron eladott 500 darab ló. A hazai és külföldi lókereskedők előrelátható- lag ez évben is jelentékenyen bevásárlásokat fognak tenni ez alkalommal. Lakások és istállók az érsekújvári rendőrkapitányi hivatalnál ren- delhetők.

A „Vasvármegyei Gazdasági Egyesület” 1897. évi működése. A „Vasvármegyei Gazda- sági Egyesület” múlt évi működéséről szóló jelentésből a következőket vesszük: Az 1897-ik év végén az egyesületnek összesen 3619 fizető tagja volt, ezek között 3064 pártolótag. Vagyona az állattenyésztési alapokkal együtt 56,889 frtot tett ki, míg bevétele 28,924 frt, kiadása 28,046 frt volt. A gazdasági ismeretek ter- jesztése érdekében múlt év folyamán 66 vándor előadást tartott, amelynek összesen 7000-en felüli hallgatója volt. Az előadások révén hitel- és fogyasztási szövetkezet is alakult. A jégbiztosítási iroda felkeresése folytán a kis- gazdák jégekárainak felvételénél és megbecsül- lésénél 120 esetben működött közre. Az állat- tenyésztés emelése czéljából továbbra is köz- vetítette a jó apaállatok beszerzését. Jól sikerült szarvasmarha, ló, sertés és baromfi- kiállításokat tartott. Továbbá segítette anyagi- lag a csikódíjazást. Közvetta a jó minőségű vetőmagyokat, — főként takarmányrépa, here- és luczernamagvak beszerzését. — Közvetta továbbá a különféle műtrágyákat is, még pedig összesen mintegy 600,000 kg. Thomassalakat, 400,000 kg. szuperfoszfátot, 400,000 kg. chilit, 55,000 frt értékben. A gyümölcsfatenyésztést előmozdítandó, segélyezte a községi faiskola kezelőket ingyenes ojtógalyakkal, segélyezte a muraszombati gazdakör által létesített tótsági gyümölcsletelepet. Fentartotta és tovább fej- lesztette a szombathelyi amerikai szőlőtelepet is. A hű és munkás cselédek jutalmazására 97. db. arany és 117 db. ezüst érmet adott ki.

Mint e vázlatos ismertetésből is látjuk a „Vas- vármegyei Gazdasági Egyesület” múlt évi mű- ködéssel is számottevő eredményt tud fel- mutatni.

Nagyobb kiállítások 1898-ban a követ- kező helyeken lesznek: *Bergen* nemzetközi ha- lászati kiállítás május 16-tól szeptember 30-ig. *Brüx* észak-nyugoti csehországi német ipari és mezőgazdasági kiállítás, ezzel összekötöttében nemzetközi kiállítás kisipari gépek és motorok- ból július közepétől szeptember közepéig. *Drezda* a német gazdasági egyesület kiállítása, *München* II. nemzetközi erő és munkagépkiallítás június 11-től október 10-ig, *Philadelphía* nemzeti ke- reskedelmi kiállítás, *Turin* általános olasz kiál- lítás áprilistól októberig, *Bécs* az alsó-ausztriai iparegyesület jubileumi kiállítása májustól októ- ber hóig.

Gazdasági előadások Háromszékmegyé- ben. Gazdasági ismereteknek a kisgazdák kö- rében terjesztése térfolyamán országsszerte ál- talános mozgalmat keltett, mely mozgalom Háromszék vármegye gazdasági bizottságát sem hagyta tértlen. A földmivelésügyi kormány kez- deményezésére és támogatása mellett és az algyógyi m. kir. földmivésiskola tanerőinek közreműködésével február 28-tól márczius 8-ig a maga 2 városában és 5 nagyobb községében népies gazdasági előadásokat rendezett. A gazdasági bizottság elnöke Pötsa József főispán és dr. Sinkovits Ottó nagybirtokos, gazd. elő- adó felkeltve az érdeklődést a kisgazdák kö- rében az előadásoknak mintegy 1500 hallgatója volt. A bizottság a helyi viszonyoknak megfele- lően jelölte ki a tárgyakat, előadók a föld- mivésiskola tanárai voltak. Gáspár József igazgató-tanár, növénytermelés, kisbirtok be- rendezése stb.; Ferenczy Károly segédtanár, állattenyésztés és tejgazdaság; Vitályos György gazd. segéd, rét- és legelőkezelés, baromfi- tenyésztés; Rádli Lajos osztálytanító, gyümölcs- kertészet és zöldségtermelés köréből tartottak előadásokat. Elismerés illeti meg az előadások szervezőit, kik a kisgazdákat helyes és oksterü ismeretekre tanították, a hibás és ezélszerűtlen eljárások, szokások hátrányos voltát megmagya- rázván, rámutattak a haladó kor igényei szerint való gazdálkodásra.

(*) Németország amerikai löbevitelle. A Németország lötenyésztését veszélyeztető ame- rikai löimport ellen a Rajnavidéki gazdasági egyesület az illetékes miniszterhez fordult segít- ségért, kérve, miszerint tekintetbe véve azon veszélyt, mely amerikai lovak jelentékeny be- hozatala által a német lötenyésztést érheti, azt alkalmas törvényes intézkedésekkel lehetőleg akadályozza meg. Németországba statisztikai adatok szerint Amerikából behoztak:

1891/92-ben 25 lovat	1895-ben 2479 lovat
1893-ban 21 „	1896-ban 4285 „
1894-ben 46 „	1897-ben 6000 „

Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk *Schwab A. és fia* cég *Hunniá-permetező* hir- detését.

Múlt évi forgalom: 25,223 mm.

**Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét**

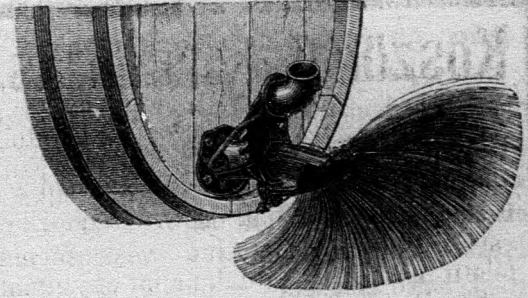
a budapesti gyapju-aukeziókra,

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezet- sen július és szeptember hónapokban tartatnak meg. A bejelentéseknek eléggé korán való beérkezése esetén a cég gondoskodik a szükséges ingyen rak- tárhely elnyeréséről, másrészt pedig ezáltal nagyobb versengést is biztosít ezen aukeziók részére.

Mindenemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. S TÁRSA,

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

Trágyalé-szóró

csapok beszerezhetők

Schottola Ernőnél

BUDAPEST, Fonciére-palota.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Szuperfoszfát

chilisalétrom

kénsavas-káli

kénsavas-ámmon

és egyéb műtrágyaféléket, továbbá

I^a rézgálicz

98-99%

jegecsekben és örölve valamint egyéb

permetező anyagokat

legjutányosabban ajánl a

„HUNGÁRIA”

műtrágya, kénsav és vegyi ipar
részvénytársaság

Budapesten, Váci körút 21.

Borászati Lapok

szőlőmivelési és borászati hetilap.

Tiszteltbéli szerkesztő: Engelbrecht Károly. Kiadó és
japtulajdonos: Baross Károly. Felelős szerkesztő: Dr.
Drucker Jenő. Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek)

Szakértő szőlőmivelésre tanít, ugy az amerikai, szén-
kéneggel való, valamint a homoki termelésre a **Borászati**
Lapok 30 év óta fennálló szaklap. Megjelen minden
vasárnap. A **Borászati Lapok** kiadóhivatala: Budapest,
IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.) Előfizetési ára:

Egy évre 5 frt. — Fél évre 2 frt 50 kr.
Mutatványszám ingyen.

héju 40-45, közönséges 20-25, mogoró 20-30, gesztenye magyar 3-0, olasz 3-0, narancs messinai 100 db 1-50-3-0, pugliai 6-6, mandarin 2-0-3-00, citrom 1-00-1-20, füge hordós 1 q 16-20, koszorus 20-22, datolya 32-45, mazsolaszőlő 40-65, egres 1 lit. eper 1 kg.

Fűszerek és italok. Paprika I. rendű 1 q. frt 30-45, II. rendű 15-30, csöves 30-30, (száritott) köménymag, borsókamag, mák 1 q. frt 24-34, méz csurgatott 0-28-0-32, sejtékben 1 kg. szappan szin 20-24, közönséges, fehérbor asztali palaczkban 1 lit. 0-40-0-35, vörös asztali palaczkban 0-55-0-85, házi pálinka palaczkban 0-0-0-0, ásványviz palaczkban

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piacon. 1898. apr. 1-én. (A székesfővárosi VII. ker. előjáróság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 30 árus 15 db sertést, 1 árus 9 db süldőt, 2000 kg. friss húst, 2500 kg. füstölt húst, 400 kg. szalonnát, 200 kg. hájat. Vidékről és pedig a szokott helyekről 5 árus 53 db sertés, — kg. friss hús, 10 db süldőt.

Forgalom közép. Árak a következők: Friss sertés hús 1 kg. 60-72, 1 q 5500-5800, süldőhús 1 kg. 68-76, 1 q 5600-6000, füstölt sertés hús 1 kg. 72-80, 1 q —, szalonna zsirnak 1 kg. 60-64, 1 q —, füstölt szalonna 1 kg. 72-80, 1 q —, háj 1 kg. 64-68, 1 q —, disznózsír 1 kg. 68-68, 1 q —, kocsonyahús 1 kg. 52-56, 1 kg. —, füstölt sonka 1 kg. 75-95, 1 q — krig.

Hideghusvásár az Oreczy-uti élelmi piacon. 1898. apr. hó 1-én. (A székesfővárosi X. ker. előjáróság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 20 árus 14 db sertést, 1 árus 10 db süldőt, 1490 kg. friss húst, 120 kg. füstölt húst, 600 kg. szalonnát, 210 kg. hájat, — kg. zsírt, — kg. kolbászt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyahúst, — kg. disznózsírt, — kg. (— db) sonkát.

Forgalom közép. Árak a következők: Friss sertés hús 1 kg. 64-72, 1 q 6000-6200, süldőhús 1 kg. 72-80, 1 q —, füstölt sertés hús 1 kg. 68-80, 1 q —, szalonna zsirnak 1 kg. 60-64, 1 q —, füstölt szalonna 1 kg. 64-68, 1 q —, háj 1 kg. 60-64, 1 q —, disznózsír 1 kg. —, 1 q —, kocsonyahús 1 kg. 50-54, 1 q —, füstölt sonka 1 kg. 80-100, 1 q — krig.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mesterutca, 1898. apr. 1. A székesfőv. IX. ker. előjáróság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott a szokott községekből 220 szekér réti széna, 35 szekér muhar, 40 zsupszalma, 15 szekér alomszalma, — szekér takarmányzalma, 1 szekér tengeriszár, 15 szekér egyéb takarmány (löhére, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 1030 zsák szecska. A forgalom élénk. Árak q-ként a következők: réti széna 180-270, muhar uj 190-270, zsupszalma 140-160, alomszalma 120-150, egyéb takarmány —, löhére —, takarmányzalma —, tengeriszár 600-600, luczerna —, sarju —, szalmaszecska 170-200, széna —, uj —, zabosbüköny 240-270. Összes kocsiszám 336, súly 259600 kg.

Allatvásárok.

Budapesti szurómarhavásár. Április hó 1-én. A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése.

Felhajtott: 000 drb belföldi, — db galicziai, — db tiroli, — db növendék élő borju, 59 db élő bárány; 14 drb belföldi, — db galicziai, — drb tiroli, — drb bécsi, — drb növendék borju, 125 drb öltött bárány, — drb élő kecske.

A borju és bárányvásár meglehetősen élénk lefolyású volt.

Árak a következők: Élő borjuk: belföldi 26-36 frtig, kivételesen 40 frtig dbonkint, — frtig, kivételesen — frtig sulyra, növendék borju — frtig, kivételesen — frtig dbonkint, — frtig sulyra. Öltött borju: belföldi —, kr tiroli — frtig, galicziai — frtig, növendék borju — frtig dbkint, öltött bárány 5-5-90 frtig, bécsi öltött borju —, kiv — frtig sulyra. Élő bárány 0-6-0 frtig, kivételesen 1 frtig élő kecske — frtig páronkint. Hizlat ürü

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1898. évi márcz. hó 31-én. (A budapesti közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 309 db, ugymint: jármos ökör elsőmin., — db, közép 100 db, alárendelt — db. Fejőstehén: fehér 0 drb, tarka 123 db, tenyészbika 3 drb, tarka tinó 30, fehér — db, jármosbivaly 12 db, bonyhádi 41 db, ökör — db, tarka — db.

Fejősteheneket jobban keresték s 10-15 frttal drágábban fizették. Ellenben jármos ökrök egészen el voltak hanyagolva.

Következő árak jegyzettek: Elsőrendű jármos ökör —, középminőségű jármos ökör —, alárendelt minőségű jármos ökör —, hizlali való, jármosbivaly — é. s., — frtig páronkint. jobb minőségű jármos ökör — mm. kint é. s., tarka bekötmi való ökör — frtig. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszürü magyar tehén —, tarka kevert származású tehén 70-120, bonyhádi tehén 130-170 kiv. — frtig, bika — frtig páronkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1898. márcz. hó 31-én. (A budapesti közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 2449 db nagy vágómarha, nevezetesen: 1546 db magyar és tarka ökör, 495 db magyar és tarka tehén, 243 db szerbiai ökör, 0 db boszniai ökör, — db boszniai tehén, 6 db szerbiai tehén, 140 db bika és 19 db bivaly.

Minőség szerint: 706 darab elsőrendű hizott 1587 db középminőségű és 156 db alárendelt min. bika — db elsőrendű hizott ökör, — db középminőségű ökör és — db alárendelt min. ökör; — db elsőrendű hizott tehén, — db középminőségű tehén, — db alárendelt minőségű tehén.

Változatlan felhajtás mellett, melyben több jó minőségű marha volt, mint a múlt héten, az árak általánosságban változatlanok maradtak s a látszólag magasabb jegyzéseket a felhajtott állatok jobb minősége indokolja. Csak silányabb minőségű csontos ökrök melyekből a konzervgyárak már csak néhány darabot vásároltak, voltak nehezebben eladhatók.

Különben a vásár lefolyása meglehetősen élénk volt.

Következő árak jegyzettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 28-50-32, kivételesen 32-50, hizott magyar ökör középminőségű 25-28, alárendelt minőségű magyar ökör 21-24, jobb minőségű magyar és tarka tehén 21-30, kivételesen tarka tehén —, magyar tehén középminőségű, 21-30, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén —, szerbiai ökör jobb minőségű 25-29, kiv. —, szerbiai ökör középminőségű 22-24, boszniai ökör alárendelt minőségű —, szerbiai bika 22-29, kivételesen —, szerbiai bivaly 18-22, kiv. — frtig métermázsánkint élőszulban.

Budapesti lovásár. Budapest, 1898. márcz. 31-én. (A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

A vásár forgalma közép. Felhajtott összesen 766 db. Eladott 376 db. Jobb minőségű lovakból háttas 40 db, eladott 15 db 140-225 frtért, könnyebb kocsi (jukker stb.) 10 db, eladott 6 db 110-170 frtért, nehezebb kocsi (hintós) 50 db, eladott 30 db 107-160 frtért, igás kocsi (nehéz nyugoti faj) 60 db, eladott 25 db 80-160 frtért, ponyy 5 db, eladott 3 db 35-60 frtért; közép minőségű lovakból: nehezebb félék (fuaros ló stb.) 80 db, eladott 28 db 50-75 frtért, könnyebb félék (parasztló stb.) 150 db, eladott 65 db 25-56 frtért; alárendelt minőségű lovakból 371 db, eladott 204 db 10-30 frtért. Bécsi vágóra vásároltatott 43 db, az állatker és kutyák részére vásároltatott 5 db, tulajdonjogra gyanus ló feladott — db, ragályos betegségre gyanus ló feladott — db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — db.

Köbányai sertésvásár. 1898. április. 1. (Első magyar sertésüzemelési társaság telefon-jelentése a „Köztelek” részére.) Az üzlet csendes volt. Heti átlag-árak: Magyar válogatott 320-330 kg. nehéz 57-58, 280-300 kg. nehéz 57-58-kr, öreg 300 kg. tulli — kr, vidéki sertés-könnyű — krajczár. Szerb 56-58-kr. Román — tiszta klg. páronkint 45 klg. élet-súlylevonás és 4% engedmény szokásos. — Eleseg-árak: Tengeri ó 5-65 — frt, árpa 7-40 frt Köbányán átvéve. Helyi állomány: márcz. 25. maradt: 25575 drb. Felhajtás: Belföldről 1916 drb, Szerbiából 1464 darab, Romániából — drb, egyéb államokból — darab. Összesen 3380 drb. Főösszeg 28955 db. Állomány és felhajtás együtt — drb. Elhajtás: budapesti fogyasztásra (I-X. kerület) 1039 drb, belföldre Budapest környékére 285 drb, Bécsbe 190 drb, Csehországba, Morvaország és Sziléziába — drb, Ausztriába 1239 drb, Német birodalomba — drb, egyéb országokba — db. A szappangyárakban feldolgozott: szállásokban elhullott 1, vagonból kirakott hulla 4, borsóknak találtott 12, összesen 17 db. Összes elhajtás 1770 darab. Maradt állomány 27185 drb. A részvény-szállásokban 5782 drb van elhelyezve. Az egészségi és tranzitszállásokban maradt 3959 drb. Felhajtás: Szerbiából 1464 drb, Romániából — drb, összesen 5423 drb. Elhajtás: 1755 drb, maradt állomány 3668 drb és pedig 3668 drb szerb és 243 db román. Az egészségügyi szemlénél jan. 1-től máig 226 drb a fogyasztás alól kivonatott és technikai czélokra feldolgoztatott.

Hizlali való sertések árai. 1898. márcz. 31-én. (Pfeifer Jakab és fia sertésbizományosok heti jelentése a „Köztelek” részére. Bpest, VIII., József-körút 3.)

Table with 2 columns: Sertésveszén átment, Sertésveszén át nem ment. Rows include weights and prices for various types of pigs.

Az árak pusztán átvéve 4% levonással értendők. Köbányára szállítva kilonkint 3 krral többet fizetünk. Az üzlet lanyhább.

Ingtatlanok árverései (20000 frt becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Table with 4 columns: Date, Location, Buyer, Price. Entry for April 7, Budapest, Somossy Károly, 616000.

Table with 4 columns: Date, Location, Buyer, Price. Lists various market transactions from April 19 to June 30.

Szerkesztői üzenetek.

K. G. urnak, Málnapatak. B. levelét dr. R. I. urhoz tettük át, kitől direkt fog választ kapni.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. — Társzszerkesztő: Buday Barnabás.

Advertisement for 'Első Magyar Gazdasági Gépgyár' (First Hungarian Agricultural Machinery Factory) in Budapest. Includes text about 'Gőzcsepők' (Steam Engines) and 'Részvény-társulat' (Shareholders' Association).

Országos Magyar Kőcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Alakult 1894. évben.

Elnöke: TELEKI GÉZA gróf. Alelnök: CSÁVOSSY BÉLA.

Igazgatósági tagok: ANDRÁSSY GÉZA gróf, BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL, RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILASSY ZOLTÁN, SZÓNYI ZSIGMOND, TELEKI SÁNDOR gróf.
Vezérigazgató: SZÓNYI ZSIGMOND.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KŐCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZET a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának: folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes melegegését vívta ki magának, az

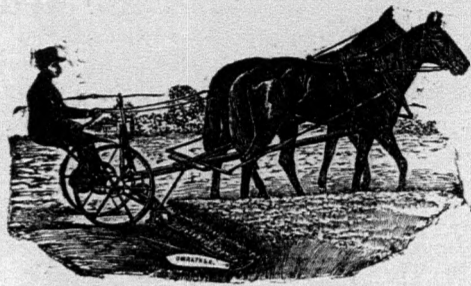
épület és átalány (pauschal) biztosításnál rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; — minden más illeték kizárásával.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kisgazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapest, (József körút 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek. 5024

Saját gyártmányú

Saját gyártmányú

„Darling“ fűkaszalóink

és

„Daisy“ marokrakó aratógépeink

felülmúlják ugy czélszerű szerkezet, mint tartóság tekintetében az eddig nálunk ismert **összes amerikai gyártmányokat**. E mellett **jelentékenyen olcsóbbak** a magas vám- és fuvarköltiséggel behozott amerikai gépeknél.

A fűkaszalók **könnyű szerrel átalakíthatók marokrakó aratógépekké** is.

Aránlattal és esetleges felvilágosítással szives megkeresésre készséggel szolgálunk.

UMRATH ES TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosok

— BUDAPEST, —

V. ker., Váci-körút 60 sz.

Ugyanott **SZÉNAFORGATÓGÉPEK, LÓGEREBLYÉK**, (széna- és gabonagyűjtők), **GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK, KAZALÓZÓK** stb. nagy választékban.

Magyar

5461

Fenyőmag Pergető Intézet

Faragó Béla, ZALA EGRSZEG.

Kitüntetve díszoklevél, arany-, ezüstéremmel. Ajánl mindennemű

legmagasabb csiraképeségű

Erdészeti magvakat,

a melyekért a budapest m. kir. állami magvizsgáló állomás leletei alapján teljes szavatosságot vállal.

Árjegyzék és számos erdészeti hatóság elismerő nyilatkozata ingyen és bérmentve.

Friedlaender

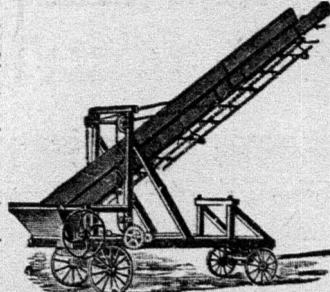
szabadalmazott

szalmakazalozója

(Elevator)

2¹/₂—12 lóerejű gőzcséplő készülékekhez a mozgony megterhelése nélkül alkalmazható.

Megtakarít a gőzcséplésnél 6—8 embert naponta.

1000 drb.

már üzemben.

Szállítja teljes kezeség és olcsó árak mellett

FRIEDLAENDER JÓZSEF

mezőgazdasági gépgyára

BUDAPEST, VIII., Külső Kerepesi-út 1.

a központi pályaudvar mellett.

Kimerítő árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Közvetlen Amerikából

importált,

most megérkezett

Poland china

tenyészsértések pedigreevel.

PICK OSWALD

VIII., Külső Kerepesi-út 1. sz.

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Fuchs Hermann

tejgazdasági edények gyára 4760

BUDAPEST,

VI., Szondy-utca 35. sz.

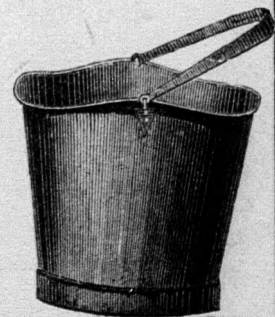
Edény gyártmányaim ugy minőségben, mint ár tekintetében általános elismerésben részesülnek.

Rendes vevőim közül felsorolom:

a „Budapesti Központi Tejcsarnok Szövetkezetet“, a „Gazdák Budapesti Tejgyesületét“ ugyszintén az aradi, pécsi, stb. tejcsarnokokat és számos nagy hazai gazdaságot.

Referenciákkal szivesen szolgálók.

Telefon-szám 17—35.

SZIVATTYUK MÉRLEGEK

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparczélokra.
BOWER-BARFF-féle szabadalmazott inoxidálás módszer szerint **inoxidált szivattyúk** rozsdá ellen védve.

legújabb javított rendszerű tizedes, százados és hídmerlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérlegek. Commandit-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

Arjegyzékek **W. GARVENS, Wien**, I., Walfischgasse 14. sz.
 ingyen és bérmentve. **Schwarzenbergstrasse 6.**
 1806

A Sack-féle legújabb rendszerű sorbavető-gépek

1897. évben a számos külföldi kitüntetések kivül a múlt őszön a *Kisbéri nemzetközi vetőgépversenye*n első díjjal

ÁLLAMI ARANYÉREMEL
 és a *lévai nemzetközi vetőgépversenye*n a nagy üzemre való sorbavetőgépek csoportjában szintén az *első díjjal*

ARANYÉREMEL
 lettek kitüntetve.

Ezen gépek, valamint mindennemű **SACK-féle** ekék és talajmivelő eszközök eredeti minőségben csakis

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktárában
Budapest, V., Váci-körút 52.

tartanak készletben, a hol azok, valamint a legjobb *szeeskarvágó*, és *répavágógépek*, *kitűnő takarmányfűlesztők* és *járgányok* *jutányos áron* szerezhetők.

Arjegyzékek és bármennemű felvilágosítások készséggel adtnak ingyen és bérmentve.

Megjelent
Rövid utmutatás
 a gazdasági könyvvelti nyomtatványokhoz.
 Ára 20 kr.
 Portómentesen 25 kr.
 Megrendelhető a „KÖZTELEK” kiadóhivatalánál.

Élősövény.

Gleditschia (koronatóvis, krisztustóvis vagy tükés-epényfa) minden sövénynövény között legelső, gyorsan fejlődik, nem csemetézik (mint akác, argóna stb.) sűrű izmos töviseivel ember és bármilyen állatnak ellenáll. Főelőnye, hogy agyag, homok, meszes és köves talajban is kitűnően diszlik. Szőlők, kertek, legelők udvarok, temetők stb. körülkerítéséhez legalkalmasabb, legolcsóbb örökös sövényt képez. Ezer csemete ára 6 frt, elegendő kétszáz méterre, megrendeléshez ábrás, nyomtatott ültetési, kezelési utasítás mellékeltek. Magvak friss szedés, tökéletes csiraképes 10 kiló 4 frt 20 kr., 50 kiló 16 frt, 100 kiló 28 frt.

„Ermelléki Első Szőlőjtvány-Telep”
 Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Mezei egereket egérméreg.

biztosan és tömegesen kipusztít **SIPŐCZ ISTVÁN** pécsi gyógyszerész által labdac alakban készített, évek óta legelőkelőbb uradalmakban, számos gazdaságban és községben páratlan eredménnyel használt

Hiteles tapasztalatok szerint egy holdra 1-2 kgr. (10-20 ezer labdac) elegendő. Postacsomagot (körülbelül 5 kgr.) 3 frtért, 100 kgr-ot 45 frtért küld

Sipőcz István
 gyógyszerész, PÉCS. (Baranyam.)
 Bővebb értesítést ingyen és bérmentve.

A ki szabadban levő faalkotmányait befestés által egyszerű és biztos módon évekre rothadás és gombaképződés ellen biztosítani óhajtja, használja a 20 éven át bevált

„CARBOLINEUM”-ot

Avenarius szabadalma
 és óvakodjék kevesebb értékkel bíró utánzatok vételétől.

Prospectusok ingyen és bérmentve.

Carbolineumgyár R. Avenarius
 BÉCS, III., HAUPSTRASSE 84.

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető:
A sertés javítása és hizlalása
 gazdák és hizlalók használatára.
 Irta K. Ruffy Pál.
 Ára portómentesen küldéssel 1 forint 10 krajczár.

Gazdasági kötélárak,

zsákok, vízhatlan és kocsiponyvák, zsinegek, hevederek, ruhaterítők, kender kőcs és zsákkötők.

Tornaeszközök, függőágyak és mindennemű hálók ipartelepe.
SEFFER ANTAL Budapest,
 IV., (Károly-laktanya) Károly-utca 12. sz.
 Ered. angol Lawn-Tennis játékokból gyári raktár. Előnyös árak. Gondos kiszolgálat. Vidékre árjegyzék szerint. 5200

„HAMPSHIRE DOWN” JUHOK.

Kitűnő hús, jó gyapju, nagy súly.

Ezen kiválóan értékes

angol juh-fajta

bámulatosan korai

fejlettségénél fogva utolérhetetlen

ezen kívül pedig oly erős szervezetűek, hogy

minden éghajlathoz alkalmasak,

és a hús minőségére nézve egyedül állanak.

A „Schmithfield Club” 1897. decemberi kiállításán Londonban a „Hampshire Down”-ok voltak a legkiválóbbak. A bárányok csoportja 20 nevezéssel felülmúlta mind a többi számára nézve és egy ürünyáj a Champion díjra a legjobb rövid gyapjasok között a kiállítás tartáékban maradt. Egy „Hampshire Down” ismét első díjat nyerte mindenféle rövid fajták között a leszurtt állatok versenyében.

Közelebbi felvilágosítást nyújt

James E. Rawlence,

a Hampshire Down juhtenyésztők szövetségének titkárja,
 Salisbury, England.

Alapított 1841 évben.

A Pesti magyar kereskedelmi bank váltó-üzlete

Alaptőke: 15 millió forint. BUDAPEST, V., Dorottya-utca 1. Tartalék-alap: 11 millió forint.

elad a II-ik sorsjáték 1-ső osztályára érvényes

Magy. osztály sorsjegyet

1/1 6 frt, 1/2 3 frt, 1/4 frt 1.50, 1/8 75 kr.
 a pénz beküldése, vagy utávétel mellett.

Minden vásárló megkapja a hivatalos tervezetet.
 Az ezen intézetnél vásárolt sorsjegyek a bank bélyegzőjével vannak ellátva.

A megrendelések postafordultával kéretnek, mert a készlet máris fogytán van.

Köztudomásu, hogy az első sorsjátéknál a legtöbb fő-és melléknyeremény az ezen intézetnél vásárolt sorsjegyekre esett.

Legnagyobb termést ad

magas polarizáció mellett

a belföldi cukorrépa mag, jegye:

„Wohanka terménydús”

csakis olmozott zsákokban adatik el.

Ugyszinte ajánl

francia spirituszrépamagot

és mindennemű

takarmányrépamagvakat.

Wohanka és Társa

kulturállomásai és laboratóriumai

PRÁGA. BUDAPEST, BÉCS.

V., Váci-körút 78. sz.

Luczernát, lóherét, répamagot, fűmagvakat, minden ezéla és egyéb vetőmagot a legjutányosabb áron és garantált jó minőségben. Olasz szaponáriát tiszta vastag gyökerekből őrlve.

GÉPOLAJAT, u. m. valódi tiszta olivajajat, elsőrendű savtalanított rezeolajat, elsőrendű ásványolajat stb.

Kocsikenőcsöt, Petroleumot zsákokat, takaró- és szekérponyvákat, kátrányfestékeket, fedéllakat és minden egyéb gazdasági cikket

Szállit:

KRAMER LIPÓT, **BUDAPESTEN,** V. ker., Akadémia-utca 10. sz. Telefon.

Sürgőnyczim: „CERES“ Budapest. Telefon.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálók.

40 darab számfelletti
berni fajtehen és üsző
eladó gróf Hunyady Imre úrményi uradalmában.

Bővebb felvilágosítással szolgál a tisztartóság.

5614

Eladó birtokok.

1. Szabolcsmegyében Vaja község határában fekvő **692 magyar hold** jó minőségű szántóföld rét és legelőből álló birtok eladó. Az évi tiszta bérjövedelem 3500 frt. A bérlet még 1899. április 1-ig tart.

2. Demecser község határában fekvő birtok, mely **737 magyar hold** szántó, kaszáló, legelő és nádasból áll, nagy belséggel és vasútállomással szintén eladó.

Mindkét birtok tagosított nemesi birtok.
Czim a kiadóhivatalban.

5627

! ? Miért veszekedik a Carbolineum a Carbolineummal? !

!!! Folyósított kátrány hulladékért !!!

Egy próba a szabadalmazott

EXSICCATOR-ral

elégleges.

Nincs többé fagomba és nedvesség.

Iroda: WIEN, Hauptstrasse 28. Leírások ingyen.

Die größte und bedeutendste Jahrgangzeitung Oesterreich-Ungarns in deutscher Sprache ist die 1851 gegründete, jeden Mittwoch und Samstag in Groß-Format erscheinende, inhaltlich reiche, illustrierte und elegant ausgestattete, außerordentlich verbreitete

Wiener Landwirthschaftliche Zeitung.

Großer erlebter Mitarbeiterkreis. Jeder Zweig der Landwirthschaft berücksichtigt. Reichhaltiger gelehrter Annoncenbeil. Für Diensthüter Dienstgesuche, für Dienstjuchende offene Stellen in großer Zahl. Preis viertelj. fl. 3.—, für Deutschland fl. 3.—25, für das übrige Ausland fl. 3.—50. Einbanddecken fl. 1 Annoncen 5 fr. pro Spalte und Zeilenreiter. Hugo P. Fischmann's Journalverlag, Wien, I. Dominikanerbastei 5.

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban **BUDAPEST,** Üllői-ut 25-dik szám.

PICHLER KATONAI-FŐÁLLATORVOS
ÁLLATGYÓGYSZEREI.

Vorarlbergi orrhurut-por megakadályozza és gyógyítja az orrhurutot, (gégesorvadást, egyszerű katharrust), főrgeket minden gége és mirigybántalmat, 1 doboz 80 krajczár.

Kólíka és felfuvódás elleni balzsam a szarvasmarhánál kólíka és felfuvódás ellen gyorsan és biztosan hat, 1 kis palackkal 1 frt 20 kr.

Olvasztó szappan, mindennemű kütég és külső baj ellen, nélkülözhetetlen állatorvosok és lótulajdonosoknak, 1 drb 1 frt 20 kr.

Amerikai farmer-fluid 1 füvegősevel **Seb-balzsam** 1 füvegősevel 60 kr. 1 frt.

Nagybani eladás **Ludvig Ertl** vegyész és drogistánál **Dorabira** Vorarlberg Oesterreich.

Raktár: **BUDAPESTEN, Török József** gyógyszerárában, VI., Király-utca 12. szám.

POSCHINGER FÜLÖP puskagyáros, FERLACH (Karintia.)

Számos éremmel és a koronás arany érdem-keresztel kitüntetve, ajánlja kitünően gyártott jól belélt, a cs. kir. kipróbálási hivatalánál hivatalosan kipróbált puskáit jutányos áron. Szolid munka és jó lövés biztosítottatik. Árjegyzékek ingyen.

ROBEY & COMP.
gépgyárosok
Budapest, IX. ker., Rákos-utca 7-9. szám
(az iparművészeti múzeum mellett).

Legelső gyártói a **vaskeretes cséplőgépeknek.**
Gőzmozgonyok, cséplőgépek, kazalrakó gépek, uti mozdonyok, vízszint fekvő talapzatos gőzgépek, Cornwall gőzkazánok, magas nyomású vagy Compound „Robey“ stabilgőzgépek mozdony-kazánal, malmok és malomberendezési tárgyak.

ÁR JEGYZÉKEK ÉS KÖLTSÉGVETÉSEK KIVÁNATRA INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Fedeztetési hirdetés.

Wimpffen Simon örgróf simontornyai ménésében az 1898. évi idény alatt fedez:

Fern Wilkes amerikai ügető (importált) sötét pej, 168 cm. magas, többszörös Derby-győztes (Record 2.23¹/₄ angol) Apja: **Wilkes Boy** (Rec 2.18¹/₄) anyja Fanny Old.

Fedeztetési díj 25 forint.

Bejelentések a **simontornyai uradalom tisztartói hivatalához** intézendők. Posta, vasút és távirat: **Simontornya.** 5566

Gőzekék

utcai lokomotivok, gőzeséplőgépek hajtására a **főhercegi vasművekből.** A gépek vásárlásánál mezőgazdasági szakértői tanács adatik. Szíves tudakozódások

Erzherzogliche Cameral-Direction
in **Teschen** in **Schlesien,** czimen. 4091

Nagy loárverés.

Folyó évi április hó 17-én vasárnap reggel 9 órakor Orosházán a **gróf Károlyi-féle** Tisza-Tarjáni, Nagyszénási és Mágocsi ménesekből és **gróf Berthold-féle** Árpádalmi ménesből származó mintegy

35 db 4 éves angol félvér

csikó

nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett el fog adatni. A lovak 3 hónap óta lovagoltatnak. Felvilágosítást nyújt a

ménés intézőség Csongrád-Mágocson.

TAKARMÁNYMESZET,

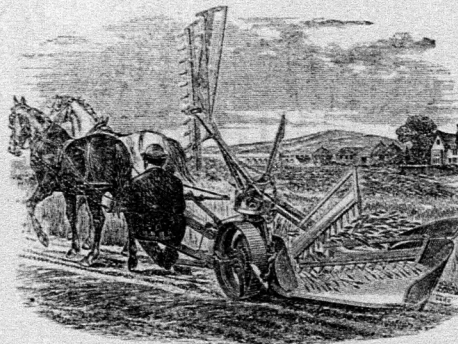
szavatolt 40—42% phosphorsav tartalommal, tiszta, ártalmas alkotórészek nélkül, **arsenmentes,** ajánlunk brünni raktárunkból a pénz előleges bevétele vagy utánvét mellett 50 kiló 7 frt, 100 kiló 13 frt 50 kr. 5547

Knochenmehl-, Spodium-, Gelatine- und Leimfabrik, Brechelshof, Preuss. Schlesien. Kérdezősködések és megrendelések vagy közvetlenül hozzánk, vagy Austria-Magyarországi képviselőnkhez **ZIMMER FERENCZ** urhoz, **Wien, VI., Getreidemarkt 1.** intézendők.

FEHÉR MIKLÓS

gépgyára

BUDAPEST, IX., Üllői-út 23. szám

Ajánlja a m. k. államvasutak gépgyárában készült **gőzeséplő garnitúrákat**, **Compound loco-mobilokat** stb., raktáron tart mindennemű **gazdasági gépet**, **földmívelési eszközt,**

jól kijavított lokomobilokat és **eséplő-gépeket** különböző gyártmány és nagyságban, ajánlja jól felszerelt gépműhelyét gépek javítására és malomszerelvények gyártására. Csereüzletek lokomobil és eséplő-gépekre köttetnek.

Massey-Harris, elsőrangú **aratógép** gyáranak képviselője.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1897. évi termésű

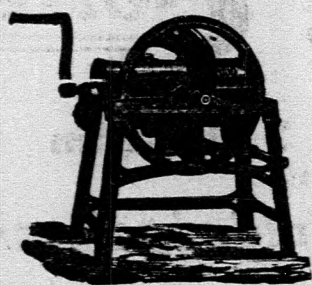
Ezüst köles mag kitünő gyenge takarmányt ad;
Lucernamag arankamentes, ólomzárolt;
Lóheremag, Styriai mentes ólomzárolt;
Fűmag vegyület, mely örök legelő és műkaszálók előállításához biztos eredményhez juttat;
Óriási chinai takarmány tökmag, méltóságos pannonhalmi főapátság termelése;
Angol bükkönymag;
Angol vadóc;
Komócsin magy. kir. áll. Ménés birtok terményei.
Elárusít és az ország bármely részébe bérmentesen szállít

Veninger Antal, Győrött. 5604

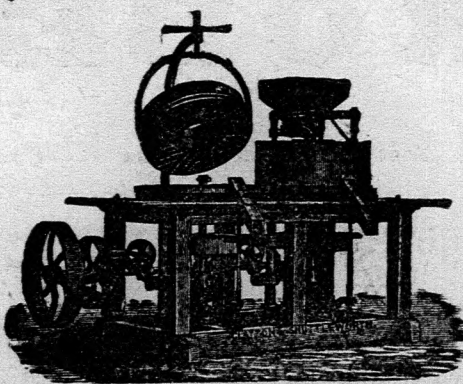
Kívánatra mintázott árajánlat küldetik.

Takarmány-készítő kamrák

teljesen berendezve: szecskavágók, répvágók és zúzó, kukorica-morzsológ.

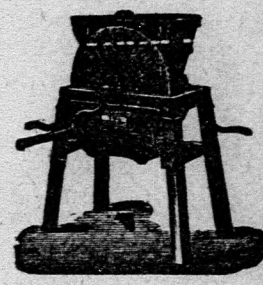

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
mezőgazdasági gépgyárosok

Daráló- és őrlő-malmok

kitünő eredeti angol daráló-gépek, fűleaszók, gazdasági és trágyalé-szivattyúk a legjobb kiállításban.

Főraktára: **Budapest, VI. kerület, Váci-körút 63. szám.**

Kimerítő képes árjegyzékek és tervrajzok kívánatra ingyen és bérmentve.

Mindenféle kész
hintórészek kaphatók,
nygy hogy a kovácsnak csak összeállítani kell.

ÁGI LAJOS
vasáru-, kocsirészek- és konyhaszerek-kereskedése
az „ARANY ÜLLŐHOZ”
Budapest, IX., Üllői-ut 59. sz.

Gazdasági eszközök, mindennemű rudvasak, kocsirugó aczélok, olaj, felolaj- és zsirtengelyek, kovács, lakatos, asztalos, bogár-szerszámok.
képes árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Fairbanks mérlegek a legtökéletesebb mérlegszerkezetek.
A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolosélyos fémmérőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik.
Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük fogva egy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitűnőbb mérlegek.
Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket
célszerű és a célnak megfelelő szerkezetük fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánljuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű **tizedes** mérlegek árainál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutra való feladás költségei már befoglaltatnak. — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-ut 14. címzendők. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

FAIRBANKS MÉRLEG és GÉPGYÁR részvény-társaság,
BUDAPEST, Andrassy-ut 14. Gyár: Külső Váci-ut 156.

Már 2112 drb. Chilisalétrom-szóró van használatban.

A DOBRY-féle teljesen bevált s a legjobbnak elismert javított, szabadalmazott

„IDEAL”
CHILISALÉTROM-SZÓRÓT,
szabadalmazott vezetékesővel, kétsoros kézierőre, négy-, öt- s több soros, valamint messze szóró vonóerőre, ajánl és árjegyzékét bővebb leirással kívánatra ingyen és bérmentve küld

ANTON DOBRY gazdasági gépgyárai
UNTER-CETNO és JUNGBUNZLAU, Csehország.

Már 2112 drb. Chilisalétrom-szóró van használatban.

Nagy megtakarítás a drága Chilisalétromnál.

16.345.II/2.b.98. szám.

Tenyészállat árverés.

A kolozsi m. kir. állami gulyatelepnek (Kolozsvár-megye, posta Kolozs, távirda állomás Kolozskara) boozsi tanyáján
f. évi április hó 14-én délelőtt 10 órakor nyilvános szóbeli árverés útján, készpénzfizetés ellenében az alább felsorolt saját tenyésztésű, számfeltű, tenyésztésre alkalmas tisztavérű magyar erdélyi fajtájú gulyabeli növendék bika, valamint tehén és üsző fog eladatni és pedig:

31 drb 2 és 2½ éves tenyész bika,
7 drb különböző koru tehén,
2 drb három és féleves üsző,
10 drb két és féleves üsző.

Vasuton érkezők Kolozsvár felől vegyes vonattal a „boozsi” 95. számú őrháznál kiszállva délelőtt 9 óra 54 perczkor közvetlenül a helyszínére érkehetnek; a Tövis-Kocsárd felől személyvonattal érkezők pedig Virágosvölgy állomáson reggel 5 óra 43 perczkor szállhatnak ki. Az intézőségnek előzetes értesítése esetén az érkezőknek fogatokon való beszállításáról és élelmezéséről gondoskodva leend.

Budapest, 1898. évi márczius hó 19-én.

Földmivélsügyi m. kir. minister.

5610

Permetezőt, kihuzható legkázánál, kocsira szerelt nagy permetezőt. Támasszal szolgáló óvszifut permetezők hordásánál. Lámpát a szőlómoly befogására. Lövelő dárdát a szőlómoly ellen. Szenkéneg ferskendőt, kénporozót stb Gyári áron szállít

IG. HELLER, BÉCS
II., PRATERSTRASSE 49.

Alakult 1856. Aratógépre 1897. Mezőhegyesen első díj állami nagy arany érem!

KÜHNE E. Magyarország legrégebb gazdasági gépgyára Mosonban.

Ajánlja „HUNGÁRIA” és „MOSONI DRILL,” legjobb sorvető gépeit, sik és hullámos talajra. (17.500 drb eladva)
Leszállított árak **Uj! Moravek-** féle répa vető mütrágyaszoróval **Uj! Sack-féle** ekék, 2, 3, 4 vasu ekék, Laacke-féle híres szántó föld és kitünő rétboronák. Ősziék fogasolására Duplex boronák. Hengerek minden nagyságban. Gabonatisztító gépek. Mezőhegyesi első díjat nyert OSBORNE COLUMBIA marokrakó aratógépek. Kéveköto és fúkaszálógépek.

Főraktár: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körut 57/a szám.

**A martonvásári
Electoral-
törzsnyájából,**

mely kosaival **a tavalyi budapesti tenyész-
állat-vásáron is** az

első díjat nyerte,
a kosok eladása megkezdődött.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

Dreher Antal tisztartósága,
Martonvásáron.

5641

Haszonbérleti hirdetmény.

A gróf Szápáry László ő méltósága tulajdonát képező Szombathely várostól 10 kilométernyire fekvő sorok-ujfalui uradalom a hozzá tartozó majorok, u. m. Gyulaháza, Edeháza, Szeteháza, Töttös és egyéb épületekkel együtt 1899. március hó 1-től kezdődő újabb 12 évre

haszonbérbe adatik

és pedig akár az egész együttesen, akár külön-külön majoronként is.

Az egész birtok nagysága mintegy 3500 magyar hold, melyből:

szántó föld	2500 hold
rét	200 hold
legelő	160 hold
kert	10 hold
erdő	510 hold
adó alá nem esik	120 hold

Az egyes majorok közt a terület következőleg oszlik fel:

Gyulaháza	1760,
Szeteháza	740,
Edeháza	520,
Töttös	480,

a melyeknek mindenike kellő számú és megfelelő gazdasági épületekkel van ellátva. A részletes haszonbéri feltételek és szerződési tervezetek nálam bármikor betekintheők, vagy a hozzám intézett megkeresésekre a bérelni szándékozónak azt készséggel megküldöm.

Dr. Goszthony Mihály,
Budapest, VIII., Trefort-utca 2.

5625

Az ezredéves kiállításán az arany érdemkereszttel és a millenniumi nagy éremmel kitüntetve.

WEISER J. C.

gazdasági gépgyára és vasöntődéje

NAGY-KANIZSÁN,

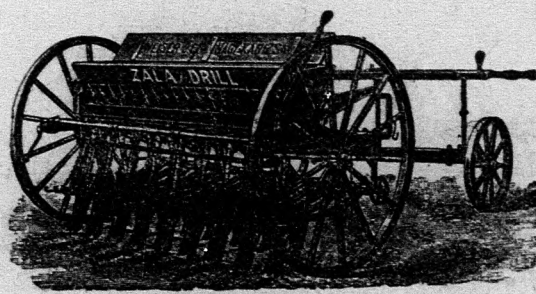
tudomására hozza a nagyérdemű gazdaközönségnek, hogy

Magyarország legjobb sorvetőgépe a

ZALA-DRILL

Az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület 1897. október hóban Kisbéren rendezett nemzetközi vetőgépversenynél a legelső díjjal, a

állami aranyéremmel

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

és az 1897. szeptember hóban Lévan megtartott vetőgépversenynél a legelső díjjal „nagy dízemre”

arany-éremmel

tüntetett ki.

Ajánlja: szabad, kiváltható kapacitásokkal ellátott

Zala-Drill és Perfekta

vetőgépeit; több kiállításán kitüntetett

Sack-rendszerű aczélekeit, szecska- és répvágóit és mindenféle gazdasági gépeit és eszközeit.

„Planet jr.” rsz. kézi-toló répakapa és töltőgető, à 11 frt.

Mc CORMICK

ARATÓGÉPEK

a legjobbak a világon,
kévekötkök és marokrakók;

Mc Cormick fűkaszálók, eredeti amerikai kűszőrű-készülékek, szénagerblyék és szénaforgatók legújánosanabban beszereshetők:

MÜLLER és WEISZ
ezégnél

KÉVEKÖTŐ ARATÓGÉPEK

BUDAPESTEN, V., Váci-körut 76. sz.

Salzmann és Társa
magyar
vitorlavászon és kendergyár

Budapest, V., Nádor-utca 20.

Gyárak Szegeden.

A t. gazdaközönség figyelmébe!

Gyárunk a legjobb hazai nyersanyagból készít:

Vizmentes ponyvákat.

Repezeponyvákat.

Zsákokat, gabona és malomkezelési ezélokra.

A „Szegedi zsák” név alatt országszerte előnyösen ismert zsákjainkat a t. gazdaközönség különös figyelmébe ajánljuk.

Gazdáknak, kik részünkre kendert termelni óhajtának, szívesen küldünk termelési útmutatót és szerződési mintát díjmentesen.

Salzmann és Társa

magyar vitorlavászon és kendergyár

BUDAPEST, V., Nádor-utca 20

5556

Gróf Károlyi Lajos jószágfelügyelősége,
Tót-Megyeren.

Tenyész kos eladás.

Méltóságos gróf Károlyi Lajos úr tótmegyeri merinó electoral negretti törzsnójában 70, azaz hetven darab

két éves kos eladó.

Urad. felügyelőség.

5589

Megjelent

és a „KÖZTELEK” kiadóhivatalánál, nemkülönben a SZERZŐNÉL M.-Óvartott megszerezhető

Ujabb tapasztalatok ⊗ ⊗ ⊗
⊗ ⊗ ⊗ a trágyázás köréből.

IRTA:

Cserhádi Sándor.

ÁRA 1 FRT.

ÁRA 1 FRT.

FONTOS földbirtokosok, gazdák és raktárvallalatok stb.-nek.

Ausztria-Magyarországon általam bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsönző intézetem

ajánl igen csekély kölcsön-díj mellett 96 □ mtr. és 48 □ mtr. nagyságu telített kazalok, vasuti waggonok és más mezői termékek betakarására, továbbá 12 □ mtr. nagyságu behordáshoz alkalmas szekerponyvákat, miáltal saját ponyvának beszerzése megtakaríttatik.

Ugyanínt **zsákok** is kölcsönöztetnek igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyanínt legolcsóbban szerezhetőek be új és használt kátrányos és **telített ponyvák**, valamint **szekerponyvák** 3.10 kr. minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Minden 50%-kal olcsóbb mint bárhol.
Ócska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik.

NAGEL ADOLF, BUDAPEST,
V., Arany János-utca 12.

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tükért hivatalánál (Budapest Köztelek).

Á r a k:

nagyban waggon-rakományként ab Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasuti szállítási költség a különböző távolságu rendelési állomások szerint 130—140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénztárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

Graepel Hugó

gép- és rosta-

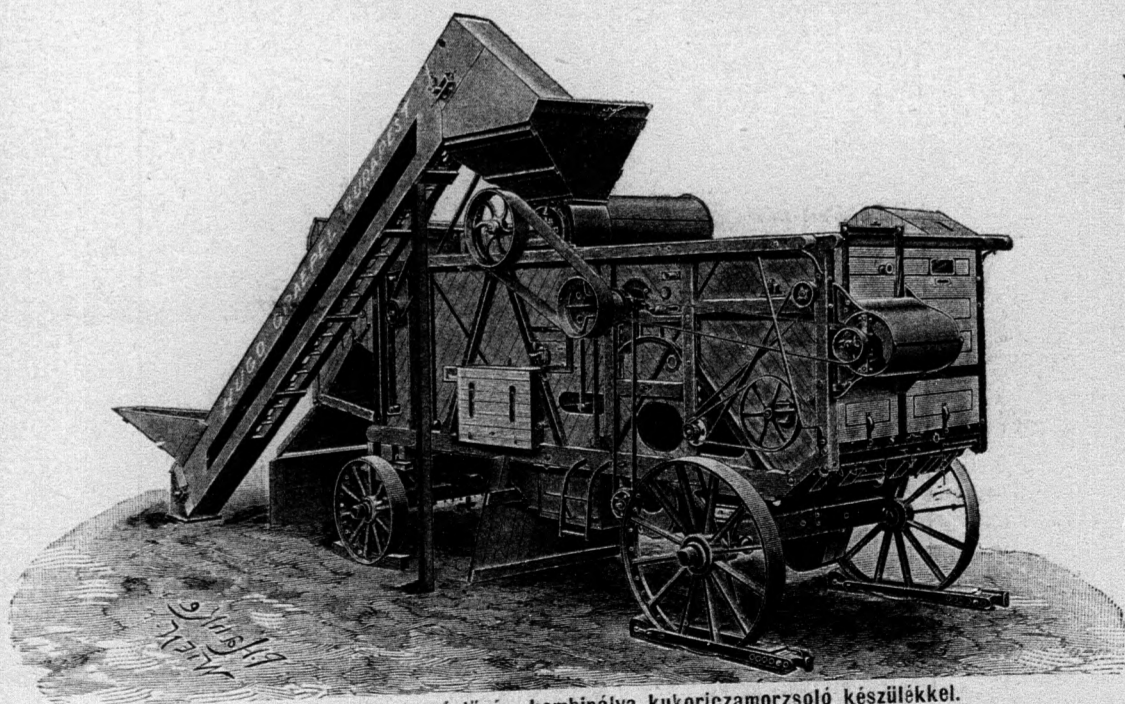
lemez-gyár,

malomépítész

Budapesten, V., Külső váczi-ut 46.

Marshall, Sons & Co. Lmtd

angolországi gépgyár vezérügynöksége

MARSHALL-féle gabona cséplőgép, kombinálva kukoriczamorzsoló készülékkel.

Ajánl utolérhetetlen szerkezetű és minőségű

Marshall-féle gőzmozgonyokatfa-, szén- és szalmafütesre

Marshall-féle gabona cséplőgépeket szabadalmazott **kettős** tőrökrostával

Marshall-féle kombinált gabona- és lóhere-cséplőgépeket két cséplő dobbal

Marshall-féle gabonacséplő gépeket kombinálva szabadalmazott kukoriczamorzsoló készülékkel.

Árjegyzék és részletes leírás ingyen és bérmentve.

5159/a

PAUCKSCH

Landsberg a/w. Berlin
BUDAPEST.
Gyártelep: KÖBÁNYA.
Városi iroda: Muzeum-körut 35.

Gazdasági ipartelepeket berendező gyári részvénytársaság
FŐOSZTÁLYOK:
A) Szeszgyárak, B) Sörfőzdék, C) Malátagyárak, D) Keményítőgyárak.

ALFA-LAVAL
SEPARATOROK,
Pfanhauser-féle tejhűtők, Pfanhauser-féle szállító kannák, Pfanhauser-féle előmelegítők, Pfanhauser-féle Pasteur-készülékek, Pfanhauser-féle próba-fejési mérlegek, Pfanhauser-féle tejtarisznyák, Pfanhauser-féle tejszivattyúk, Pfanhauser-féle tejelárusító állványok, Pfanhauser-féle gőzfejlesztők, Pfanhauser-féle tejpróbálók, Pfanhauser-féle vajkészítő gépek, Pfanhauser-féle gyúró gépek, Pfanhauser-féle sajtűstök, Minta-tehenészeti berendezések.

Ismertető füzetek katalógussal az okszerű tejtételestésről, tejvizsgálatról, marhartásról, sajt- és vaj készítésről. Költségvetéssel, tervekkel stb. szolgálunk.

„SEPARATOR“ RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
ezelött: PFANHAUSER ANTAL 3889
gépgyár és tehenészeti műszaki czikkek irodája
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 45. szám.
STOCKHOLM. WIEN.

Szőlővessző eladás.
immunis talajon termelt, peronospora mentes, teljesen kiérett, következő fajtájú szőlővessző eladó:

Mézesfehér...	} 1000-re à 5 frt.
Olasz riesling...	
Tramini...	
Zöld sylván...	
Zierpfandler...	
Slankamenka...	
Vörös dinka...	
Kadarka ezre 4 frt.	
Vessző hossza 50-60 cm., vastagsága 6-12 mm. Csomagolás nagyobb megrendeléseknél ingyen, különben önköltségen, u. i. eladó. 1 éves kitűnő minőségű spárgagyökér „Triumph“ von Braunschweig 1000-re 8 frt és spárgamag külője 12 frt. Megrendelésnél a vételér 25 százaléka előre beküldendő.	
Szőlőintézőség Ráczegresen, u. p. és v. á. SIMONTORNYA.	

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szó 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdményei vétetnek fel e kedvezményes rovathban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válaszra szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Óriás 5486
három éves, iskolázott spárgagyökér, száza 1 frt 50 krent, ezre 12 frtért kapható Tarnai Vilmos apostagi kertészetben.

Merza
Márton gazdasági elvállal mindenféle gazdasági számadások felülvizsgálatát szerény díjazás mellett. A nagyérdemű földbírtokos és bérlet urak szives pártfogását kéri. Lakása: Budapest, Elemér-utca 28. III. em. 7. ajtó. 5537

Egy
8 lóerájű karbon lévő Clayton Shuttleworth-féle cseplő garbitura 3/4 órányira a fővárostól jutányosan eladó. Bővebbet a kiadóhivatal. 5645

Eladó
S lécsőbban mint bármely magkereskedő fehér here-, korcs-herre, csomós ebir magot 45 frt-ért métermázasanként ideál termésemből, körmendi vasuttra szállítva. Sibirik Adorján Hás-hágy, posta Salomvár. 5223

Gömörmege
Berzete és Rudna községbe Máriássy Margit és Gömöri Máriássy Ida tulajdonát képező 540 hold föld és rét mintegy 800 hold eadőben a szabad tulajdoni legelő 1898. október 1-től a következő évekre kiadó. A haszonbéri feltételek iránt értekezhetni méltóságos Hámos Lászlónál Berzeten. 5632

Sójabab
eladó 100 kilonként 8 frtnyi áron. Dreher Antal urad. felügyelősége Vaál-on, Fejérmegye. 5640

Minden fajta erdei csemeték
erdők és sövények alapításához szép és olcsó: fenyő, erdei fenyő, fekete fenyő, szomorú fenyő, Douglas fenyő, égerfa, javor, bükk, fehér juhar, szilfa, nyírfafa, tölgy, akácfa és bodzafa csemetéket ajánl.
Gutsverwaltung Borowna, posta Bochnia, Gallizia. Árjegyzék kívánatra ingyen. Levelezés német nyelven.

Haszonbérbe
adandó Szilágymegyében 600 m. holdas birtok felszerelve 10 évre és 340 m. holdas birtok felszerelés nélkül azonnal vagy osztól. Levelek a kiadóhivatalba „Szilági birtok“ czimre kéréstnek. 5630

Eladok
Az ezredéves orsz. kiállításán kintüntetve.

Kis birtok,
nem messze Lipik fürdőhelytől Szlavonában, a vasutól 2 kilométer távolságban, 120 katasztr. hold területű, némileg leírásával, 13,900 frt-ért eladó. Teljes 4000 frt. Tudakozások Jahnz Emil úrhoz Zágrába intézendők. Még több más nagy és kis birtok kapható. 5626/b

MEGJELENT
a „Köztelek Zsebnaptár“ és „Köztelek Évkönyv“ 1898-ik évre.
Szerkesztik és kiadják: Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárai. Az Évkönyv bővített tartalommal, a tavalyinál nagyobb terjedelemben, körülbelül 32,000 gazda és gazdaszt pontos címével jelent meg. A két könyv előfizetési ára a „Köztelek“ előfizetői részére 2 frt 20 kr. postadíjjal együtt. A két könyv csak együttesen rendelhető meg külön-külön nem kapható. Bolti ára 2 forint 50 krajczár. Megrendelhető a „Köztelek“ kiadóhivatalában, Budapest, Üllői-ut 25.

A magyar gazdasztiek és erdésztek országos egyesülete ajánlja a t. cz. földbírtokos és bérlet uraknak állásukhozvetítő osztályánál bejelentett tagjai elhelyezésre. Az ez ügyben való fölvilágosítások és közvetítések díjmentesek.

Csomós ebir (dactylis glomerata) és **Franczia perje** (avena eliator) fűmagot **Prairie királyné,** korai óriás tengerit ötven kilón felüli, nagy mennyiségben is szállít.
gr. Teleki Arvéd drassói uradalma
u. p. **Koncza.**

SZABADALMAZOTT KEVEESPORTIO
KÖTELEK
BELLANMATYAS
BACS-CSEBEN
PROSPEKTUS INGYENESBÉRMENTVE

Sok évi tartósságuk miatt olcsóbbak a száma-köteleknél. Ajánlom minden gazdának próba kísérletet tenni. Egy próba postacsomag 200 keve vagy 100 darab portiókötél mindenhova bérmentve 1 frt 90 kr. utánvét mellett küldetik.

Varju és társa
cs. és kir. szab. **hangszer-ípar Budapest,**
VIII., József-körut 20. sz.
Ajánlják saját gyártmányu mindenféle hangszereiket. Javítások elfogadtatnak, a legjutányosabb áron gyorsan s pontosan eszközöztetnek. Használt hangszerek becsorítottatnak. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

„Szőlőművelés és borkezelés könyve“
szőlőkisbirtokosok és vintzellérek számára írta: **Szilárd Gyula** a csákvári földmív. isk. tanára. Fölvilágosítást nyújt minden a szőlőtelepítésnél, művelésnél és pinczekezelésnél fölmerülő fontosabb kérdésre. **Ára 1 frt 20 kr.** Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában Budapest, IX., Üllői-ut 25.

„Köztelek Zsebnaptár“ és „Köztelek Évkönyv“ 1898-ik évre.
Szerkesztik és kiadják: Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárai. Az Évkönyv bővített tartalommal, a tavalyinál nagyobb terjedelemben, körülbelül 32,000 gazda és gazdaszt pontos címével jelent meg. A két könyv előfizetési ára a „Köztelek“ előfizetői részére 2 frt 20 kr. postadíjjal együtt. A két könyv csak együttesen rendelhető meg külön-külön nem kapható. Bolti ára 2 forint 50 krajczár. Megrendelhető a „Köztelek“ kiadóhivatalában, Budapest, Üllői-ut 25.

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről
szóló 1894. évi XIII. törvényzárk, a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, magyarázatokkal ellátva, egy füzetben. **Ára bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr.**

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szó 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetései vételnek fel e kedvezményes rovathoz.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Kérjük mindazokat, kik valamely jelgés hirdetésre ajánlatukat kiadóhivatalunkba küldik, (jelgés hirdetés címét nem közölhetjük), hogy azokhoz eredeti okiratokat ne csatoljanak, mert azokért semmi felelősséget nem vállalunk. Az ajánlatok megfelelő levélbélyeggel látandók el, mert a kiadóhivatal azt saját költségén nem továbbítja.

Együttal félreértések kiküldése végett tudatjuk t. olvasóinkkal, hogy kiadóhivatalunk állás közvetítésével nem foglalkozik, az üresedésekben levő állásokat sem tartjuk nyitva, csakis a beküldött hirdetések közöttük lapunkban a megfelelő hirdetési díj előleges beküldése mellett. A kiadóhivatal.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Április
1-re felvétetik egy irodai gyakorlattal is bíró, nőlen, a tót nyelvet beszélő gazdasági segéd. Folyamodványok melyek mellékletei vissza nem küldetnek, czimzandók: Elek Imre Malomsók u. p. N.-Surány. 5695

Kerestetik
gazdasági kulesári állásra kereszény, magyar születésű, feddhetlen erkölcsi, katonai kötelezettségnek elcogot tett, nőlen vagy özvegy egyén, ki a számvitelben teljes jártassággal bír. Fizetés 200 frt és teljes ellátás. Az állás május 1-én elfoglalandó. Folyamodványok, bizonyítványok másolataival felszerelve, melyek vissza nem küldetnek, Malier László számtartó urhoz, Gomba, Pestmegye czimre nyújtandók be. 5616

Nőtlen
gazdatisztet keresek azonnali belépésre, ki különösen a cukorrépa termelésben jártas. Ajánlatok bizonyítvány-másolatokkal Blumschein Mór Új-Köri bér gazdaságához Sopronmegye küldendők. 5637

ÁLLÁST KERESŐK.

Debreczeni
szakiskolát végzett 6 évi gyakorlattal bíró, s előkelő családból származó gazdatiszt, ki a mezőgazdaság minden ágában, valamint cukorrépa termelés, tenyésztés, hizlalás stb. jártassággal bír, azonnali alkalmazást keres. Czim a kiadóhivatalban. 5398

Rendelkező-tiszt
Állást keres 32 éves, családos, ref. vallású, elméletileg és gyakorlatilag képzett gazda, ki hosszabb ideig mint önálló nagybérlő működött, jelenleg pedig egy hírneves belterjes postmegyei gazdaság intézője. Czim a kiadóhivatalban. 5600

Gazdatiszt,
nős, a gazdaságban teljesen jártas, melőbbi belépésre állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 5597

Gazdatiszt
állást keres, 22 évi gyakorlattal, nyelvismertekkel, kellő intelligenciával, jó referenciákkal bíró ügyes és szakképzett, román, kath. vallású, nőlen, okleveles gazdatiszt, 41 éves férfi, a ki egy a külső mező gazdaságban minden ága szőlő, pinczés és erdőkezelés, valamint az egyszerű és kettős könyvelések és a gazdasági számadások felülvizsgálásában is teljes jártassággal bír, uradalom vagy valamely nagyobb birtokban mint külső gazdatiszt, számadótsit, számvévo vagy pénztárnok, minőségbe azonnali belépéssel, szertény feltételek mellett alkalmaztatni kíván. Szives megkeresések R. J. jellege alatt a lap kiadóhivatalához kéretnek. 5563

Gyakorlatilag

képzett gazdasági akadémiát végzett gazda, szigorú állatorvos, a gazdaság minden ágában (cukorrépa termelés, tejgazdaság stb.) jártas, állást keres. Czim: Fleischer János, VII., Rottenbiller-utca 7. sz. II. emelet 17. ajtó. 5646

Magyar-óvári
gazdasági akadémiát végzett fiatal gazdász, többévi gyakorlati állást keres mint ispán, esetleg mint kezelő segédtsit. Szives ajánlatokat a lap kiadóhivatala továbbítja „K. J.” jellege alatt. 5606

Kitűnő
főkeletész, nős, magya, német és szláv nyelvet bírja, gyümölcsészet, borászati és kertészeti iskolát végzett, nagyobb uradalomban állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 5618

Ispán,
végzett, 12 évi gyakorlati, jó családból származott, megbízható, szorgalmas egyén, gazdaságban megfelelő állást keres azonnali belépésre. Czim a kiadóhivatalban. 5619

Kitűnő
bizonyítványokkal rendelkező, az összes állatok tenyésztésében, valamint sertés hizlalásában, gazdasági könyvvizetésben jártas, 18 éves gyakorlati gazdatiszt, 3 reál osztály és gépkezelői oklevéllel, ki jelenleg is nagy uradalomban mint kezelőtsit alkalmazva van, hasonló állást keres. Szives megkeresések kér Wiesel Zsigmond Pest Tinóváros, u. p. Kis-Szállás czimre. 5629

Gazdasági
iskolát végzett 7 évi gyakorlattal, a gazdaság minden ágában, dobány- és cukorrépa termelésben jártas, jelenleg mint kezelőtsit működik, uradalomban neve sem ismeretlen, május-junius 1-ére állást váltóznatná, esetleg nős állást is elfogad. Szives ajánlatok „D.” jellege alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 5631

Gazdasági
kulesár, nős az irodai teendőiben is jártas, melőbbi belépésre állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 5638

Akadémiát
végzett gazdatiszt, ki 27 év óta egy nagy uradalomban önálló állást tölt be és kinek neve az irodalom terén sem ismeretlen, keres főtiszt állást, hol képességét földesura javára értékesíthetné. Műveltsége, szakképzettsége teljes garanciát nyújt. Szives megkeresések a lap kiadóhivatalához kéretnek, hol a kellő felvilágosítás megadatik. 5285

Gazdatiszt
állást keres gazdasági iskolát végzett nős, jó családból való, 6 évi gyakorlattal bíró egyén. (4 évi önálló működéssel). Czim a kiadóhivatalban. 5642

ÁLLATOK.

80 magyar fajú, igás ökör eladó

Graf Teleki Artur úr Tancsi uradalma intézőségénél u. p. Szászregén.

Eladandó
Hampshire tenyészkosok Tiszta-vérű, egyszérges 1-2 éves tenyészkosok eladotnak a szentgotthárdi uradalom előnyösen ismert húsjuhászatából. Bővebb felvilágosítással szolgál Szoo Lajos intéző, Hobol, u. posta Szigetvár. 5569

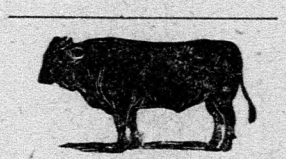
Kos eladás,

Kis-Igmándon (posta és vasút Nagy-Igmánd) 23 drb 2 éves telivér rombouillet kos eladó Lozert Kálmán-nál. 5476

Eladó
birka állomány, tiszta Rambouillet fajból 8 drb. tenyészkos, 60 drb. anyaticka és 52 drb. idei bárány a tenyésztés felosztását végett jutányos áron kapható Pfaff Györgynél, Pránác, posta Nagy-Bossány, Nyitra megye. 5599

Tenyészsértések
Szécsi Kálmán és III. szilashalási tenyésztéséből 30 darab sertésvérzen átment hazai kondorszerű südőkán, 10 drb 2 éves kan és 100 drb südökoca eladó. Közlelőbbit a gazdasági intézőség Szilashalásán. 5609

Tisztavérű
berni, 1 drb 14 hónapos, 300 kiló nehéz bikaborjú 120 frt; 1 drb 11 hónapos, 312 kiló súlyú bikaborjú 140 frt; esetleg egy számeletti 7 éves tisztavérű tehén, szopós bikaborjúval szintén eladó. Czim a kiadóhivatalban. 5617

Igen szép, válogatott vöröstarka simmenthali jellegű 1-2, (3) éves 5488

növendék ökör és üsző borjakat megvételre ajánlanak KLEIN ÉS SPITZER
Kis-Uzelli kereskedők.
Megrendelések egyezség szerint bármikor is elfogadotnak.

Eladó törzs juhnyáj,

35 éven át kezelt hazai fésűs gyapjas és hus faj, kezdetén Rambouillet, később Merino-Precaussel átkeresztelve, egészen vagy részben eladó:

36 db. kos, 765 db. öreg anya, 378 db. 2 é. anya, 396 db. 1 é. anya, 520 db. bárány.

Eladó lovak:

4 drb. 4 éves telivér irlandi háts, 1 négyes jukker-fogat öt éves sötétpéj, eleje 156 cm. magas, hátulja 159 cm., ára 900 frt, párban is kapható, többféle 4 éves betanított és nyers csikók 250 frttól 300 frtig, 5 pár muraközi igásló 4 évesek.

Tudakozódhatni:
Somogyi Sándor tisztartónál, 5628
Pta-Nagy-Telek, u. p. Hatvan.

Tenyészhukok.

Prececs Rambouillet származású 20 db kos és 300 db anyaticka eladó. Bővebbet Halm Sándor Bács-Madaras. 5612

7 darab
Simmenthal-Bonyhádi keresztelésű 2 éves három képes tenyészbika szép példányban, a Sági bér gazdaságban eladó. Posta, vasút és távírda állomás Sági-Könyi (Tolnamegye). 5620

VEGYESEK. Élősovény
képzésére kiválóan alkalmas két éves, erős gyökérszerű Gleditschia kapható ezekenkét 5 frttól. Több ezer vételnél engedmény. Czim Horváth István Orkény, Pestmegye. 5571

Felkérletnek
a t. cz. földbirtokos urak, kik hajlandók az idén czirokszalmat seprőnek alkalmasat termelni, sziveskedjenek b. czimüket a kiadóhivatalba „Czirokszalma” jelleg alatt beküldeni. A termelésre előleg. 5639

Eladó
100.000 drb sima fehér francia szőlővessző (Chasselas blanche) ára pro 1000 4 frt; 100.000 drb sima amerikai szőlővessző (riparia portalis) ára pro 1000 4 frt; 12 mészsa Jam-gyökér, ára pro kg. 30 krajczár. Bővebbet az uadalmi intézőség-nél, Csekészén. 5177

Vízhatlan kazaltakaró kölesön-ponyvák
méréskellet kölcsönj mellett, továbbá új és egyszer használt vízhatlan takarók, valamint mindenemű új gazdasági eszközök jutányosan kaphatók
FISCHER J. zsák- és ponyvagyári raktárban
BUDAPEST, Nagykorona-u. 18.
Székér (repeze) ponyvák darabonként 3 frttól feljebb.

Kissé barnás, de jó csiraképesű 1896-ki termésű arankamentes, államilag ólomzárolt szavatolt tiszta magyar

Luczerna-mag

53 frtjával kapható
Haldek magkereskedésében
Budapest, Károly-körút 9.

Biehn János

aszfalt- és kátrány termékek vegyi gyárai
Budapest, Kispeszt és Mezőtelegd.
Központi iroda: Budapest, IX., Ferencz-körút 46.
Ajánl: 5409
Tiszta, természetes aszfalt-bitumenből készült kátránymentes **Valódi aszfalt-fedellemezeket, Biéhnolt, Carbotinomat. Váltal: Fedellemez - befödéseket, Facement - befödéseket. Mindennemű aszfaltozásokat.** Nedves falak gyökeres száraztatását aszfalttal. Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.

Hazai Oberndorfi répa- magból

már csak **Gr. Chotek** félével rendelkezem, melynek ára **20 frt. eredeti északnémet 25 frt. javított eckendorfi 35 frt.**

HALDEK magkereskedése
Budapest, Károly-körút 9.

Olcsó Malomgépek

hengersizékek, centrifugális osztályozó gépek, szitahengerek, dara-tisztító gépek, dararázósziták stb. (ez idő szerint még üzemben) teljes reonstructio miatt olcsón kaphatók a **Pesti 5611**

VICTÓRIA

gőzmalomban.

Posnansky és Strelitz

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 31. szam.
Gyárak: Erzsébetfalva, Bees, Witkowitz.
Ajánlatnak valódi Aszfalt fedellemezeket, Facement tetőzeteket, Aszfalt elszigetelő lemezeket, Aszfalt elszigetelő lemezeket ólom betéttel, Hűt-féle vízhatlan védőanyagot nedves falak szárazza tételére. **Carbolineumot, Creolint, Carbolsavat, Aszfaltozásokat, Hővédőanyagot stb.** Gyümölcsfák, díszfák és díszbokrok rózsák, árjegyzék szerint. **Kertátalakítások** tev és költségvetés szerint **PECZ ARMIN** budapesti műkertész és falkola tulajdonos-nál. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 5423

MÉHÉSZET
a legszébb foglalkozás.
Kérjen **Képes árjegyzéket** (ingyen.)
JOÓ ISTVÁN kereskedelmi méhtelepélt **KOMÁROM.**
3 havi hitel

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Legmagasabb kölcsön a valódi bees-érték alapján 20-60 év közt időre készpénzben. Birtokos felmondhat bármikor pénztintézet nem mondhát fel. Csekély kamattal tőke is törlesztetik. Lebonyolítás 14 nap alatt. Konvertálás bélyeg- és illetékmentes. **Semmi előleges költség.** Minden felvilágosítás díjmentes. Beküldendő csakis a telek-könyvi kivonat, kataszterív. Czim:
Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet, Budapest, Váci-körút 39.
Legnagyobb Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában, egyedült, mely hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosoktól ajánlva van.

Gőzekéket, Gőz-utihengereket és Gőz-utimozdonyokat

a legökéletesebb szerkezettel és a legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 92-50. Budapest-Kelenföld, a vasútállomással szemben,

hol is épített új telephelyen gőzeke szerkezeteiről tárlatot rendeztek be. Ugyanott teljesen berendezett tartalék-raktárt és javítóműhelyt is tartanak fenn Budapestről a keleti (központi) pályaudvarról és a déli vasúton Budáról könnyen elérhető.

Impregnált takarmány-répmag

Budapesten kizárólag csakis

Mauthner Ödön

magkereskedésében kapható.

Az impregnálási eljárás abból áll, hogy forró nedves levegő jelenlétében a répmag egy bizonyos időtartamra kénssavval és klórgázzal érintkezik, tehát fertőtleníti, tehát miáltal a répmaggon tapadó összes mikroorganizmák, csiragombák stb. teljesen és biztosan megöletnek.

Az impregnált répmag előnyei:

1. Csiraképesége sokkal magasabb mint a nem impregnálté.
2. 4-5 nappal előbb kel ki, mint az ugyanilyen viszonyok közt elvetett nem impregnált.
3. Csirázási és fejlődési erélye következtében 10 napos palántája oly erős, mint a nem impregnáltból származó 3 hetes.
4. Kedvezőtlen tavaszi időjárás esetén az impregnált 20-25 százalékkal nagyobb termést ad, mint ugyan- csak kedvezőtlen tavaszi időjárásnál a nem impregnált.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Törv. védve.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR

Magyarországi gyártelepe

Budapest, Külső váczi-ut 1443.

Első és egyedüli magyar special gépgyár.

GYÁRTMÁNYOK:

az összes mezőgazdasági iparágak számára szükséges gépek. Nevezetesen:

Czukorgyárak, Sörgyárak, Malátagyárak és Szeszgyárak teljes berendezése és átalakítása.

Szaktekintély mezőgazdasági szeszgyárak és czukorgyárak terén.

Szeszgyárak berendezése hosszabb lejáratu törlesztéses kölcsön mellett.

Minden szakbavágó felvilágosítással, tervekkel, költségvetéssel készségesen szolgálunk.

Mezőgazdasági célokra mint hajtóerő kiváló gyártmánya a

Hoffmeister-gőzmotor

a legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb gőzgép. — Helyettesít minden gőzgépet és locomobilt. — Cséplésre és minden egyéb gazdasági gép hajtására a legalkalmasabb. — Fűthető szénnel, fával, cserrel és minden egyéb hulladékkal. — Minden nagyságban, 1/2 lóerőtől kezdve egész 30 lóerőig gyártjuk.

